

Verkaveling Dammestraat-West Roeselare

Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek

Verslag van de Resultaten

Bureauonderzoek – 2019B273

Eke
2019

Colofon

Titel:

Verkaveling Dammestraat-West
Roeselare
Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Verslag van de Resultaten
Bureauonderzoek – 2019B273

Status: Definitief

Datum: 3 december 2019

Auteur: J. Vermeersch & L. Ryckebusch

Projectbegeleiding: M. Van de Vijver

Kaartvervaardiging: J. Vermeersch & M. Van de Vijver

Raaproject: RODA01

Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

RAAP België BVBA

Begoniastraat 13; 9800 Eke

telefoon: 09/311 56 20 - 0498/44 16 99

E-mail: raap@raap.be

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Samenvatting.....	4
1 Inleiding	5
1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Kader en aanleiding.....	7
1.2.1 Aanleiding.....	7
1.2.2 Geografische situering.....	7
1.2.3 Huidige situatie van het projectgebied	8
1.2.4 Juridische context.....	9
1.2.5 Geplande werken	10
1.3 Opzet en onderzoeksopdracht	13
1.3.1 Opdracht.....	13
1.3.2 Randvoorwaarden	13
1.4 Leeswijzer	13
2 Verslag van resultaten: bureauonderzoek (2019B273)	14
2.1 Beschrijvend gedeelte	14
2.1.1 Administratieve gegevens	14
2.1.2 Archeologische voorkennis, verstoringen en vervuiling	14
2.1.3 Onderzoeksopdracht	17
2.1.4 Beschrijving van de strategie & werkwijze van het bureauonderzoek	19
2.2 Resultaten	21
2.2.1 Aardkundige gegevens	21
2.2.2 Archeologische gegevens	26
2.2.3 Historische gegevens.....	31
2.2.4 Verstoringshistoriek	37
2.3 Archeologisch verwachtingsmodel.....	38
2.4 Beantwoorden van de onderzoeksvragen	40
2.5 Assessment.....	43
3 Bibliografie	44
3.1 Uitgegeven bronnen.....	44
3.2 Online bronnen	44
4 Bijlages.....	46

Bijlage 1: Geologisch en archeologisch kader	47
Bijlage 2: Figurenlijst	48

Samenvatting

RAAP België voerde een archeologisch vooronderzoek uit naar aanleiding van het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden aan de Dammestraat-West te Roeselare (West-Vlaanderen).

Het doel van dit onderzoek was na te gaan of er kans is op aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Hierbij zijn gegevens verzameld over aardkundige, archeologische en historisch context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed en welke maatregelen er dienen te worden genomen in functie van eventueel verder onderzoek van archeologische gegevens.

Het plangebied gelegen ten noorden van de stad Roeselare en is landschappelijk gezien gelegen tussen het plateau van Lichtervelde–Hooglede (op 2,3 km ten noorden) en het Leiedal waarbij de verschillende beken in de omgeving van het plangebied toe behoren. De bodem bestaat uit matig nat en matig droog licht zandleem.

Binnen het plangebied zijn geen archeologische resten bekend. In de ruime omgeving zijn er een aantal vondsten en sites bekend. Qua datering gaan de vroegste terug tot in het mesolithicum, maar er dient de kanttekening gemaakt te worden dat de landschappelijke ligging van deze vindplaatsen wel dichterbij de beken gelegen is dan het plangebied. Het grootste aantal sites dateren echter in de Romeinse periode en vanaf de volle en late middeleeuwen. Het is pas vanaf de 18de eeuw dat er kaartmateriaal beschikbaar is voor het plangebied. Het terrein was er grotendeels in gebruik als akker, met in het zuiden van het terrein een hoeve die daar sinds de 19de eeuw aanwezig was. Oudere vondsten zullen daardoor waarschijnlijk geen of weinig verstoring gekend hebben. Vanaf de jaren 1970 is het terrein bebouwd door de huidige gebouwing. De precieze impact op de bodem is daarbij niet duidelijk.

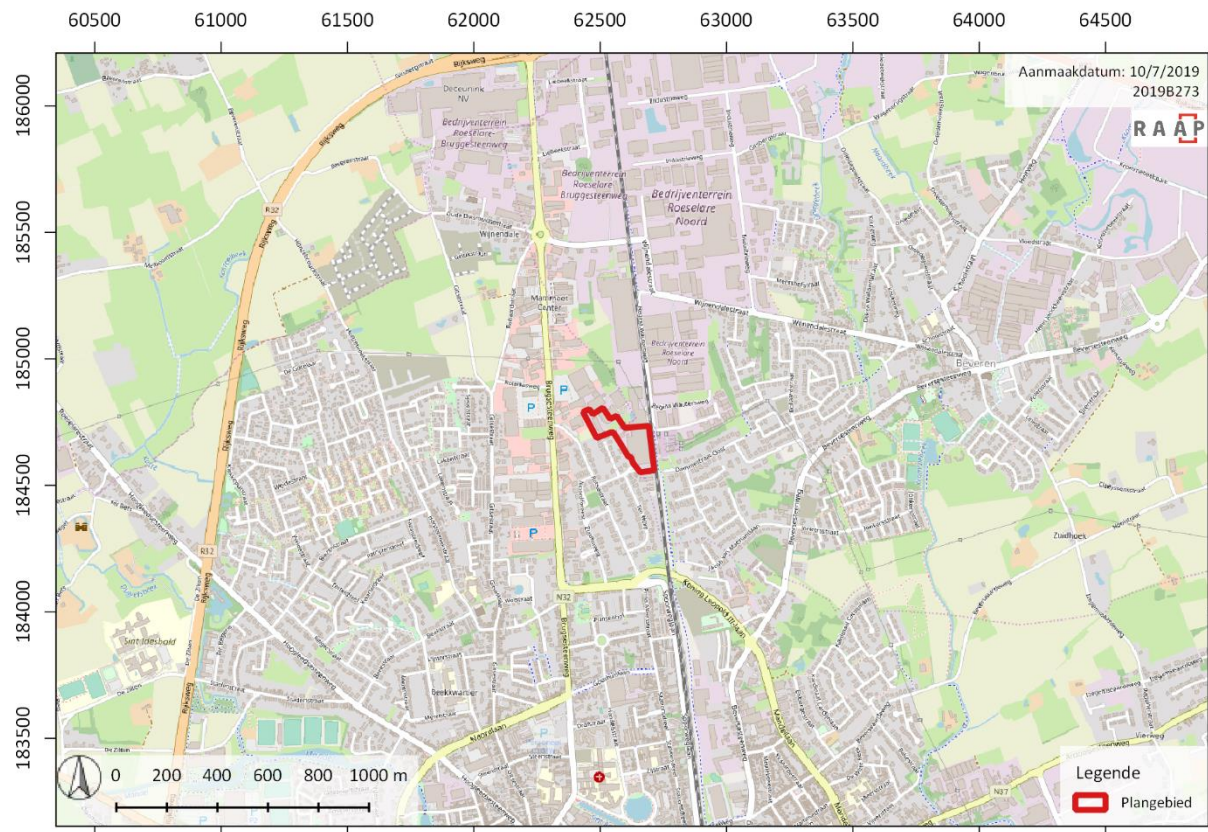
De archeologische verwachting voor het plangebied is vanaf de steentijd, inclusief het paleolithicum, tot en met de late middeleeuwen. Vanaf de nieuwe tijd was het terrein als akker in gebruik. Enkel in het zuiden kunnen bewoningsresten uit de 19de eeuw voorkomen. Er is momenteel echter onvoldoende zekerheid om de aan- of afwezigheid van archeologische resten te duiden. Verder is niet bekend in welke mate deze nog bewaard zijn en in hoeverre deze nog kunnen worden veilig gesteld. De kennis van de menselijke aanwezigheid in de omgeving is de laatste jaren sterk toegenomen. Het potentieel lijkt er groter dan wat voordien gedacht werd. Indien er resten binnen het plangebied bevinden hebben ze de mogelijkheid een belangrijke bijdrage te leveren tot deze regionale kennis. De bewaring is echter voor een groot deel afhankelijk van de bewaringstoestand en de invloed van de huidige bebouwing op de ondergrond.

Om deze redenen wordt geadviseerd om een vervolgonderzoek uit te voeren op een deel van het terrein. De aard en omvang van dit vervolgonderzoek wordt toegelicht in het Programma van Maatregelen.

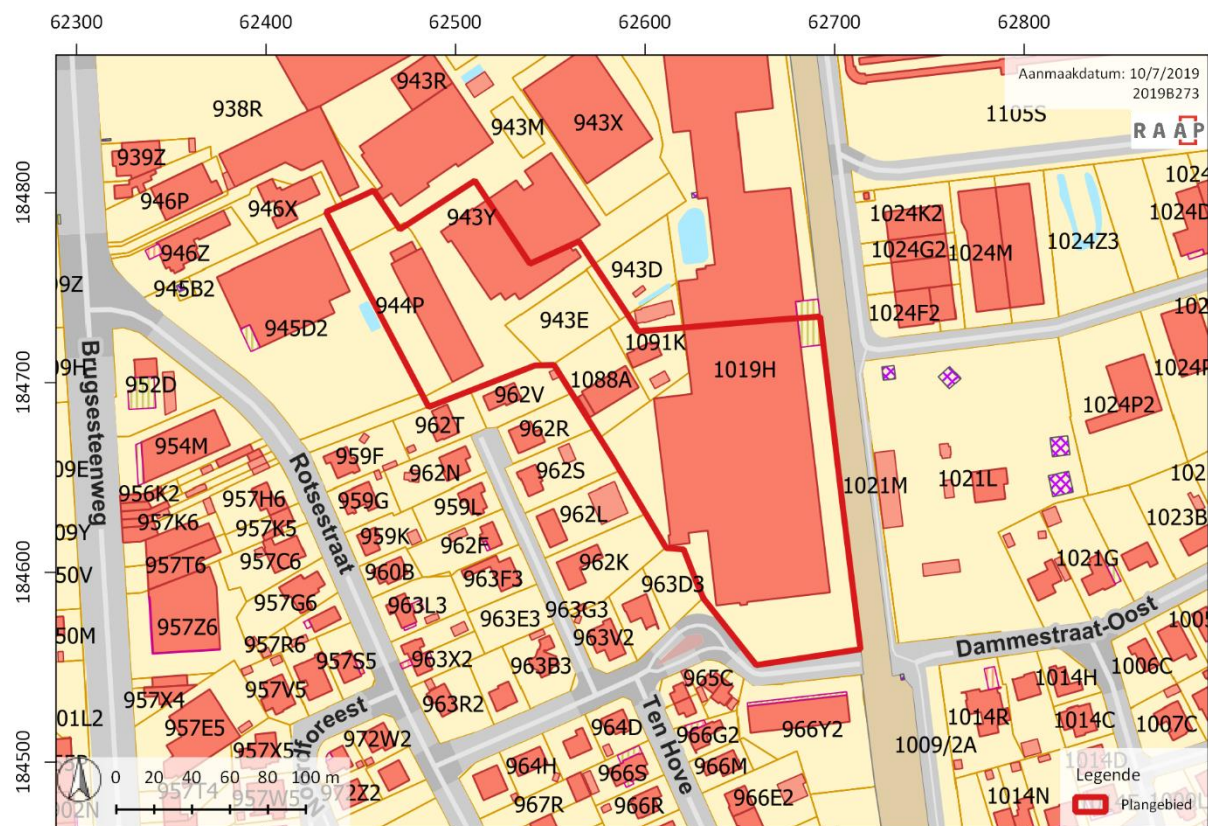
1 Inleiding

1.1 Administratieve gegevens

- *Projectcode agentschap Onroerend Erfgoed:*
2019B273 Verkaveling Dammestraat-West, Roeselare
- *Onderzoekskader:* opstellen van een archeologienota voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden
- *Erkend archeoloog:* RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)
- *Naam plangebied en/of toponiem:* Dammestraat
- *Adres:* Dammestraat-West
- *Deelgemeente/Gemeente:* Roeselare-Beveren
- *Provincie:* West-Vlaanderen
- *Kadastrale gegevens:*
Roeselare 1e Afdeling Sectie A: 943y, 944p, 943d, 943e
Roeselare 5de Afdeling Sectie C: 1019h, 1019k, 1088a en 1088b
- *Oppervlakte betrokken percelen:* 28467 m²
- *Oppervlakte geplande bodemingrepen:* 28467 m²
- *Bounding box in lambertcoördinaten (X/Y):*
noordwest: X 62582,3 Y 184551,07
zuidoost: X 62715,6 Y 184806,42

Figuur 1 Topografische kaart met projectie van de betrokken percelen en het plangebied (bron: OPENSTREETMAP-AUTEURS, 2018).

Figuur 2 Projectie van het plangebied op het kadasterplan (bron: AGIV, 2018b).

1.2 Kader en aanleiding

1.2.1 Aanleiding

RAAP België heeft in maart 2019 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd ten behoeve van het plangebied Roeselare Dammestraat.

Directe aanleiding vormt de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de nieuwbouw van 100 nieuwe wooneenheden, dit verdeeld over een 4-tal bouwblokken.

1.2.2 Geografische situering

Het plangebied is gelegen aan de noordelijke zijde van de Dammestraat-West te Roeselare (West-Vlaanderen). De oostelijke zijde van het plangebied wordt gevormd door de spoorlijn Roeselare-Brugge. In het westen zijn private percelen gelegen. Het plangebied zelf is gelegen in industriegebied en gelegen op de rand van woongebied.

Het totaal te ontwikkelen projectgebied (Figuur 3) heeft een oppervlakte van 28467,20m².

Figuur 3 Topografische kaart met projectie van het plangebied (bron: OPENSTREETMAP-AUTEURS, 2018; schaal 1:3000).

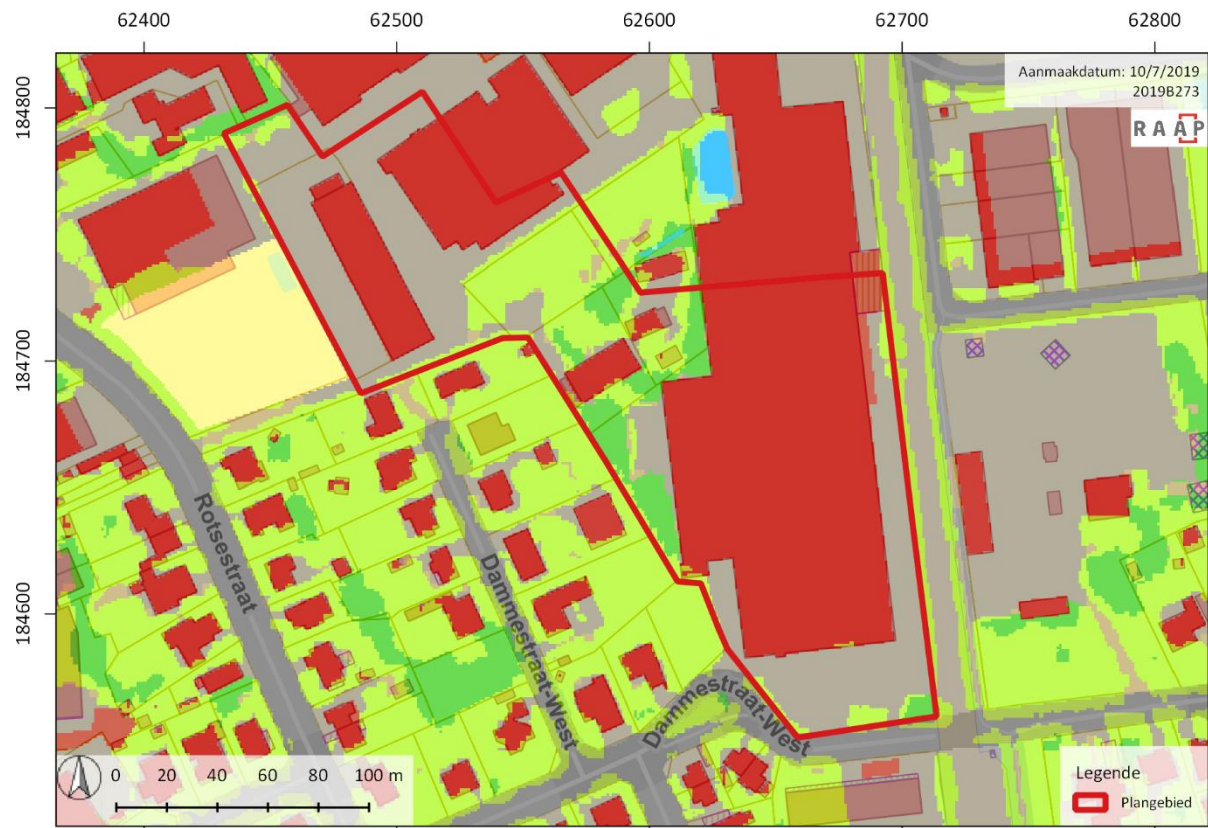
1.2.3 Huidige situatie van het projectgebied

Het huidige terrein van het plangebied is momenteel grotendeels in gebruik als industrieterrein en is daarbij ook bebouwd en zo goed als volledig verhard. Er is geen onderkeldering aanwezig. In de fabrieksloodsen zijn er smeerputten en leidingen/riolering gelegen. De gebouwen staan momenteel leeg.

Het beeld van het plangebied wordt bevestigd op de bodembedekkingskaart waar te zien is dat er slechts een klein deel van het terrein in het zuiden en westen in gebruik is als groenzone.

Figuur 4 Luchtfoto uit 2018 met daarop het plangebied geprojecteerd (bron: AGIV, 2018c; schaal 1:2000).

Figuur 5 Bodembedekkingskaart uit 2012 met daarop het projectgebied geprojecteerd (bron: AGIV, 2018a; schaal 1:2000).

1.2.4 Juridische context

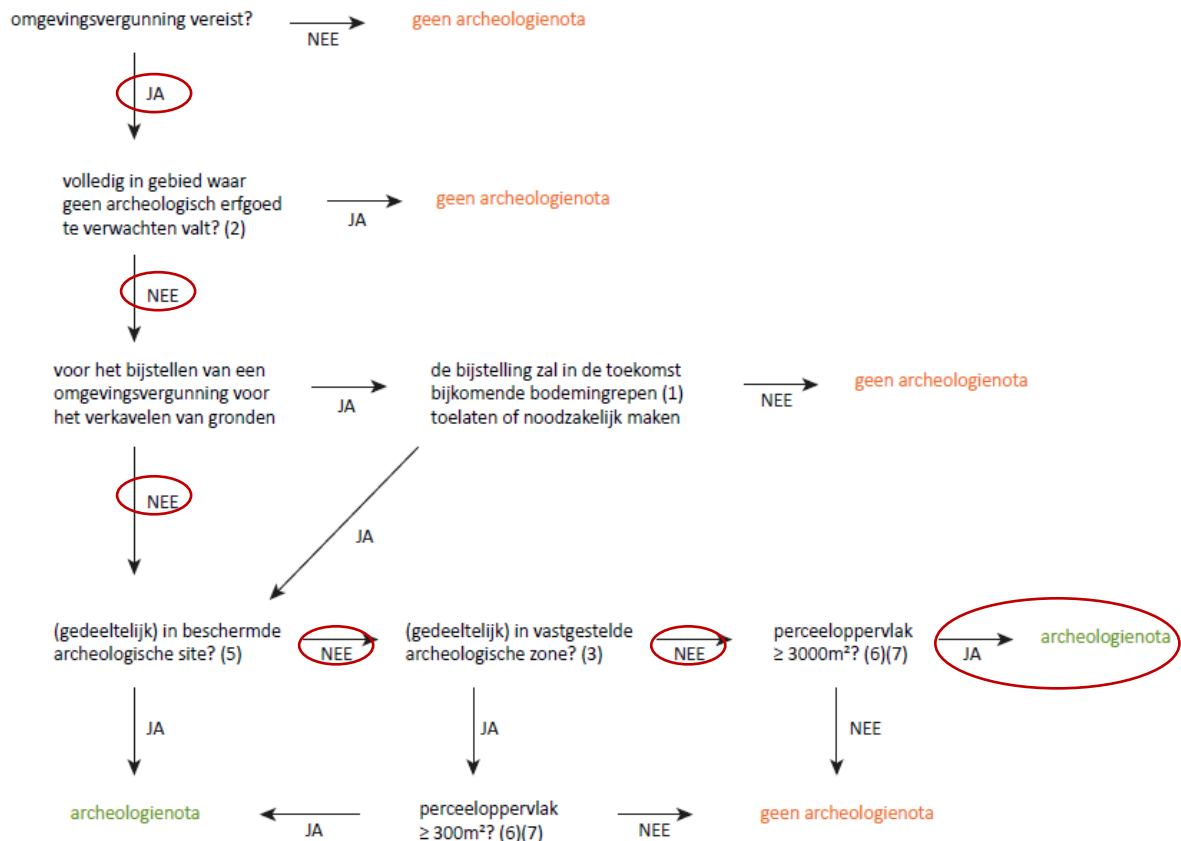
Het archeologisch vooronderzoek is uitgevoerd ten behoeve van de archeologienota Roeselare Dammestraat die door RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154) ter aktename is voorgelegd aan het agentschap Onroerend Erfgoed.

Het plangebied ligt niet in een gebied zonder archeologisch erfgoed zoals deze zijn vastgesteld in het besluit van de administrateur-generaal van 27 februari 2019.¹

De geplande bodemingrepen zijn mogelijk bedreigend voor eventuele archeologische resten. De archeologienota waarvan akte is genomen dient bij de aanvraag van de vergunning te worden toegevoegd krachtens het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013. De aanvraag van vergunning betreft immers een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden voor een oppervlakte van 28467m² van de betrokken percelen. Hierdoor worden de gestelde oppervlaktegrenzen overschreden, waardoor het opstellen van een archeologienota noodzakelijk is.

De criteria wanneer een archeologienota verplicht is, worden hieronder aangeduid op de beslissingsboom van het agentschap Onroerend Erfgoed.

¹ <https://besluiten.onroenderfgoed.be/besluiten/14765/bestanden/23890>

Figuur 6 Beslissingsboom, criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden. (bron: AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2019)

1.2.5 Geplande werken

Het ruimere plangebied zal volledig heringericht worden om dan te bebouwen met appartementsblokken (Figuur 7 & Figuur 8). Gezien het om een verkavelingsvergunning gaat, wordt er van een totaalverstoring uitgegaan. Toch wordt hieronder nog uiteengezet welke bodemingrepen er voorzien worden.

Het volledige plangebied is opgedeeld in 6 verschillende kavels, in totaal zullen er 4 bebouwde zones verschijnen en deze zullen voorzien worden van (half-)ondergrondse parkings. De exacte diepte daarvan dient nog bepaald te worden en is afhankelijk van de ondergrond. In het noorden bevindt er zich nog een strook die als bouwvrije zone is aangeduid. De westelijke rand is ook als kavel aangeduid. Daar zal de nieuwe wegnis aangelegd worden. Voor een groot deel van het terrein wordt er groenaanleg voorzien. Voor de aanleg van de wegnis en groenzone wordt eerst de verharding verwijderd, en afgegraven tot op de vaste grond.

Figuur 8 Zicht op het plangebied met aanduiding van de kavels waar de appartementsblokken en de wegenis zullen komen (bron: opdrachtgever).

1.3 Opzet en onderzoeksopdracht

1.3.1 Opdracht

Het archeologisch vooronderzoek heeft als opdracht het inventariseren, waarderen en veiligstellen van eventueel aanwezig waardevol archeologisch erfgoed binnen de grenzen van het plangebied:

1. *inventariseren*: zijn er archeologische sites te lokaliseren en welke zijn hun karakteristieken (types, datering, begrenzing, bewaringstoestand en relatie met het landschap)?
2. *waarderen*: wat is de kenniswaarde van eventuele aanwezige archeologische sites?
3. *veiligstellen*: hoe moet met eventuele waardevolle archeologische sites worden omgegaan in het kader van de geplande bodemingrepen (*in situ*, *ex situ*)?

1.3.2 Randvoorwaarden

Het archeologisch vooronderzoek beoogt steeds een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed. Vooraleer de opportuniteit van vooronderzoek met ingreep in de bodem af te wegen, is aldus eerst de opportuniteit van de diverse (combinaties van) methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem afgewogen.

De keuze van de (combinaties van) methoden is steeds gebaseerd op volgende vier criteria:

1. *mogelijkheid*: is het mogelijk om de methode toe te passen binnen het plangebied?
2. *nut*: kan een bruikbaar resultaat verwacht worden met de toepassing van de methode?
3. *schadelijkheid*: kan toepassing van de methode het te verwachten bodemarchief overdreven beschadigen?
4. *noodzaak*: rechtvaardigt de kost van de methode het te verwachten resultaat?

Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	Vooronderzoek met ingreep in de bodem
a. bureauonderzoek	
b. landschappelijk bodemonderzoek	
c. geofysisch onderzoek	
d. veldkartering	
e.	verkennend archeologisch booronderzoek
f.	waarderend archeologisch booronderzoek
g.	proefsleuven en proefputten

1.4 Leeswijzer

Ieder archeologisch vooronderzoek begint noodzakelijkerwijs met een bureauonderzoek (zie hoofdstuk 2).

Bij elke fase van vooronderzoek is de vraagstelling gespecificeerd, de methode toegelicht en over bekomen resultaten gerapporteerd. Iedere fase eindigt met het afwegen van de noodzaak van verder vooronderzoek. Hiertoe wordt een uitspraak gedaan over het potentieel op kennisvermeerdering hierbij en de eventuele aard daarvan. Waar van toepassing is een kader gespecificeerd waarbinnen het potentieel dient waargemaakt.

Binnen dit bureauonderzoek wordt de vraagstelling gespecificeerd, de methode toegelicht en over bekomen resultaten gerapporteerd. Het bureauonderzoek eindigt met het afwegen van de noodzaak van verder vooronderzoek. Hiertoe wordt een uitspraak gedaan over het potentieel op kennisvermeerdering hierbij en de eventuele aard daarvan.

2 Verslag van resultaten: bureauonderzoek (2019B273)

2.1 Beschrijvend gedeelte

2.1.1 Administratieve gegevens

Onderstaande gegevens zijn aanvullend op de administratieve gegevens zoals in het inleidend deel weergegeven en zijn specifiek van toepassing op de bureaustudie.

- *Projectcode agentschap Onroerend Erfgoed*: 2019B273
- *Betrokken actoren*: erkend archeoloog
- *Wetenschappelijke begeleiding*: n.v.t.

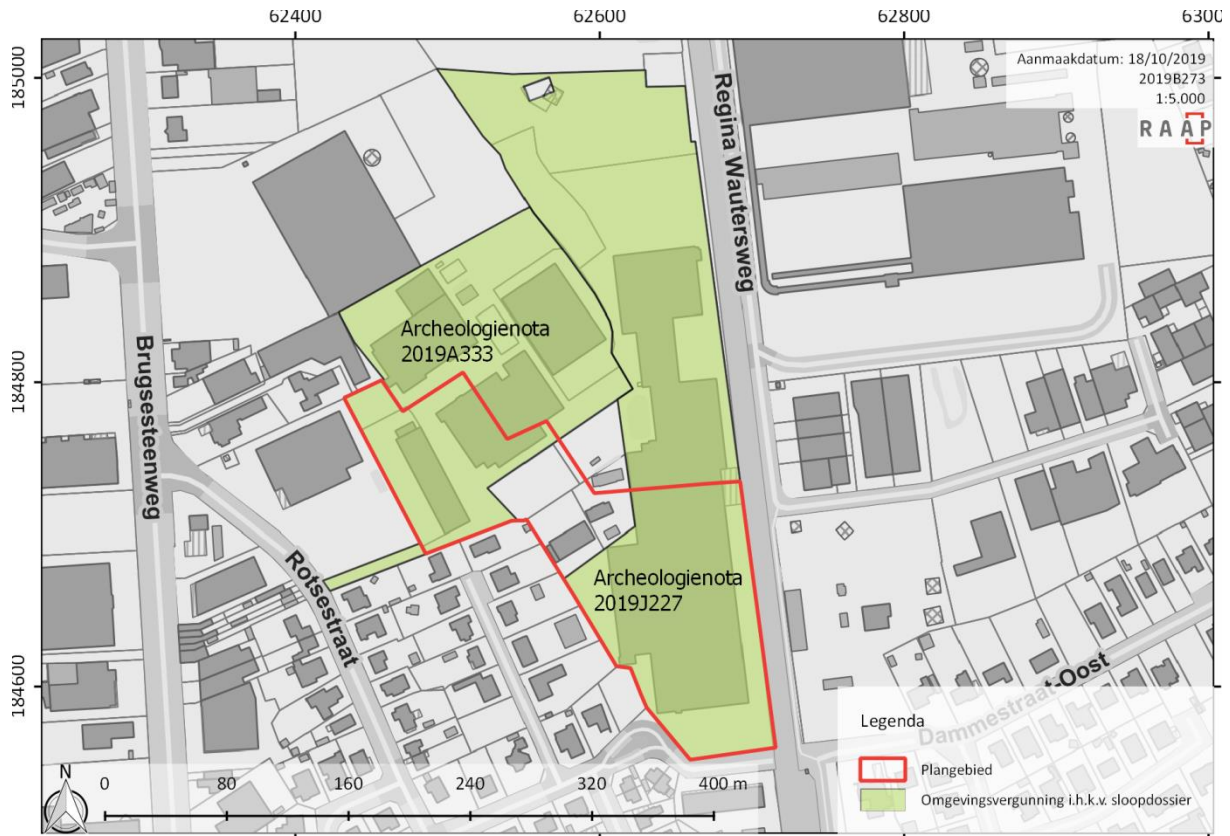
2.1.2 Archeologische voorkennis, verstoringen en vervuiling

Binnen het plangebied is geen informatie bekend in verband met archeologische vondsten of eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek. In de ruimere omgeving zijn er wel verschillende archeologisch relevante locaties bekend. Dit zal verder besproken worden (zie 2.2.2).

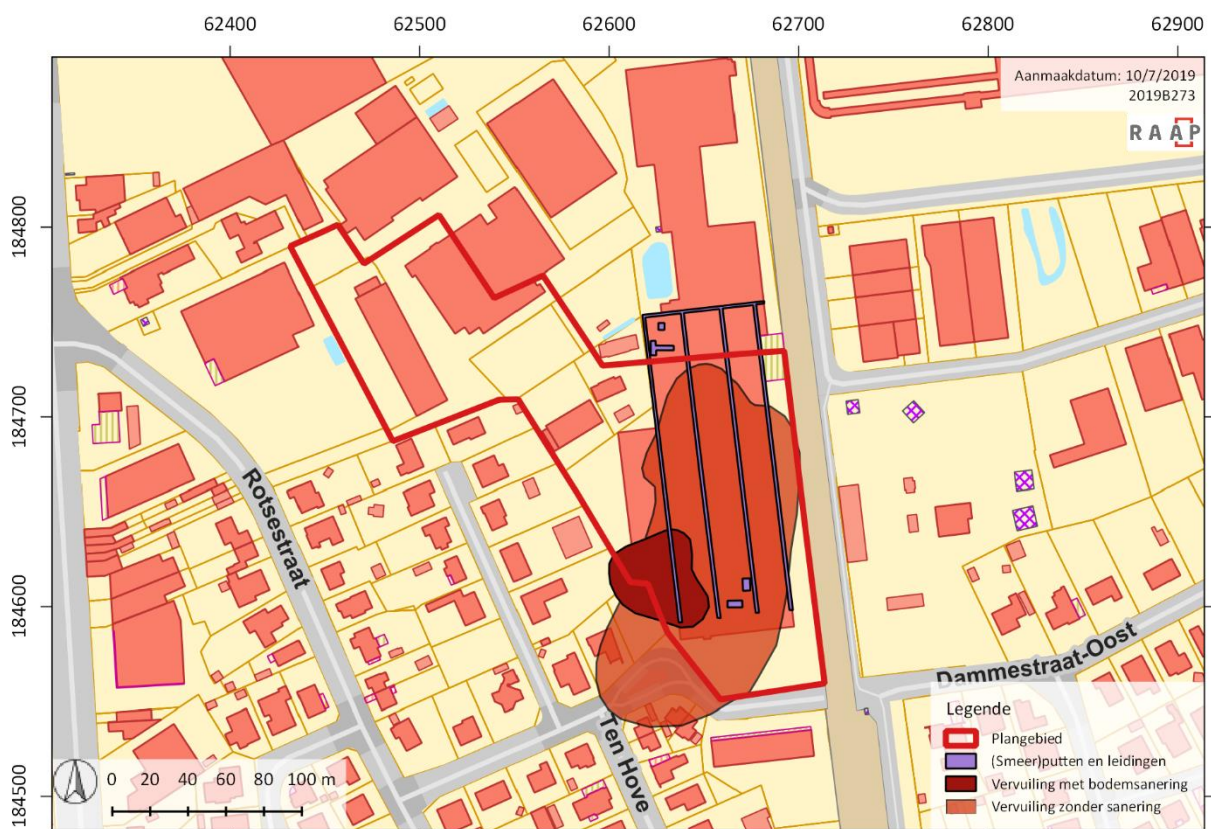
Voor het noordwestelijke deel van het projectgebied werd reeds in het verleden een archeologienota opgesteld (2019A333) binnen het kader van een sloopvergunning. Daarbij werd vastgesteld dat de bodem reeds verstoord was, en het gebied werd volledig vrijgesteld van verder archeologisch onderzoek.²

Gelijktijdig met deze archeologienota werd een andere archeologienota opgesteld in het kader van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor de sloop van het fabriekspand en aanhorigheden (2019J227). Binnen deze nota wordt geadviseerd om ter hoogte van het fabriekspand geen vervolgonderzoek uit te voeren gezien de zone reeds verstoord is. Dit vanwege de funderingen, de aanwezige smeerputten en afvoerleidingen (zie 2.2.4) en de voorafgaande uit te voeren bodemsanering. Er werd een plaatsbezoek afgelegd, waarbij foto's genomen werden van de huidige toestand van het gebouw dat zich op perceel 1019H bevindt (Figuur 11 t.e.m. Figuur 14).

² VERMEERSCH, 2019 - <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/10879>

Figuur 9 Aanduiding van de sloopdossiers (bron: AGIV)

Figuur 10 Zicht op het plangebied met de aanduiding van de aanwezige (smeer)putten, leidingen en vervuilde zones. (bron: RAAP België bvba).

Figuur 11 Linker foto: Zicht op de loods vanuit het zuiden met de meest zuidelijke put (links) en tweede achterliggende put (met rode installatie rechts). Rechterfoto: Zicht op de diepte van de zuidelijke put (bron: RAAP België bvba).

Figuur 12 Linkerfoto: Zicht op één van de goten. Rechterfoto: Detail op één van de goten met afvoerbuis (bron: RAAP België bvba).

Figuur 13 Zicht op ondiepe verstoringen en lokale putten, waarvan de dieptes niet bekend zijn (bron: RAAP België bvba).

Figuur 14 Zicht op nog andere kleine en/of lokale verstoringen waarvan de diepte niet bekend is. (bron: RAAP België bvba).

Op basis van het rapport van de sonderingen (zie Bijlage 5) waarbij naar bodemverontreiniging gekeken werd zijn volgende zaken vastgesteld:

Perceel 1019 H:

Er is een bodemsanering nodig ter hoogte van de voormalige tanks. Dit ten gevolge van aanwezigheid van minerale olie (in het grondwater) en BTEXN (in de grond)³. Hierbij dienen maatregelen genomen te worden indien daar in de bodem gegraven wordt. Deze zone wordt gesaneerd en **zal dan ook niet kunnen opgenomen worden in een eventueel vervolgonderzoek.**

In een ruimer gebied is er ook andere bodemverontreiniging vastgesteld. Daarbij gaat het om VOCL⁴ in grondwater. Hierbij geldt een waarschuwing onder andere voor het uitvoeren van boringen en geotechnische werken. **In het kader van eventueel verder archeologische onderzoek is het dan ook aan te raden om deze zone uit te sluiten.**

2.1.3 Onderzoeksopdracht

2.1.3.1 Doelstelling

De bureauonderzoek vormt de eerste stap van archeologisch vooronderzoek. Het vooronderzoek heeft als opdracht het inventariseren, waarderen en veiligstellen van eventueel aanwezig waardevol

³ Vluchtige aromatische koolwaterstoffen

⁴ Vluchtige OrganoChloorverbindingen in grondwater.

archeologisch erfgoed binnen een projectgebied. Tijdens het bureauonderzoek wordt getracht deze doelstelling te realiseren door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen.

Uit de bureaustudie dient de nood tot verder onderzoek of behoud *in situ* te worden ingeschat. Indien de resultaten voldoende informatie opleveren, of er geen vervolgtraject kan worden uitgevoerd voorafgaand het bekomen van de vergunning, zal een programma van maatregelen worden uitgeschreven met aanbevelen.

2.1.3.2 Wetenschappelijke vraagstelling

In het kader van dit onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd. Ze zijn onderverdeeld in drie categorieën die elk een onderdeel van de doelstelling weerspiegelen: Ondergrond en landschapsgeschiedenis, archeologische resten en impact van de geplande bodemingrepen.

Ondergrond en landschapsgeschiedenis:

- I. Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
 - a. Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
 - b. Welke geomorfologische processen zijn bekend?
- II. Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?

Archeologische resten:

- III. Zijn er reeds gekende archeologische gegevens binnen en in de omgeving van het plangebied?
 - a. Wat is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
 - b. Wat is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- IV. Hoe kunnen ongekende archeologische resten zich manifesteren (sporen, vondstenconcentraties, ...) en op welke diepte kunnen deze worden aangetroffen?
 - a. Wat is de gespecificeerde verwachting (alsmede de verwachte conservering en gaafheid) ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied?
 - b. Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?

Impact van geplande bodemingrepen:

- V. Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?
- VI. Op welke manier kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?

2.1.3.3 Randvoorwaarden

Het onderzoek is uitgevoerd door een erkend archeoloog volgens de normen van de Code van Goede Praktijk.

Het terrein is momenteel nog bebouwd, maar niet meer in gebruik. Indien een vervolgonderzoek dient uitgevoerd te worden dienen alle huidige gebouwen eerst verwijderd te worden. Vervolgonderzoek zal -indien geadviseerd- in **uitgesteld traject** uitgevoerd worden.

Mede door de aanwezigheid van smeerputten en zowel ondergrondse als bovengrondse tanks op het terrein is de bodem er vervuild. Hier dient rekening mee gehouden te worden indien vervolgonderzoek dient uitgevoerd te worden.

2.1.4 Beschrijving van de strategie & werkwijze van het bureauonderzoek

Op basis van verschillende bronnen werd getracht inzicht te verkrijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en het gebruik van het projectgebied en zijn omgeving in de loop van de tijd. Daaraan gekoppeld wordt de archeologisch verwachting bepaald.

Het gebied bevindt zich in een zone die zich (in oorsprong) kenmerkt door een lage densiteit aan bebouwing waardoor bij de bureaustudie er extra aandacht gaat naar de landschappelijk opbouw en het landgebruik. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan relevante aardkundige gegevens.

Het bureauonderzoek kent de volgende onderdelen:

- Aardkundige gegevens
- Archeologische gegevens
- Historische gegevens
- Bepalen van de archeologische verwachting
- Synthese en beantwoorden van de onderzoeksvragen

Hiervoor is bij dit onderzoek gebruik gemaakt van verschillende bronnen:

Voor de technische aspecten en de gegevens omtrent de werkzaamheden zijn de plannen en gegevens gehanteerd zoals ze zijn verkregen en toegelicht werden door de initiatiefnemer.

De aardkundige gegevens (geologie, topografie, landschap en bodemkunde) werden bestudeerd aan de hand van kaarten. Het betreft meer in het bijzonder de topografische kaart, Tertiair- en Quartairgeologische kaarten, de bodemkaart, de potentiële bodemerosiekaart en het digitale terreinmodel Vlaanderen. De bodemkundige gegevens werden aangevuld met de informatie van reeds uitgezette boringen die beschikbaar gesteld wordt via de website Databank Ondergrond Vlaanderen.⁵ Het geologisch kader wordt weergegeven in bijlage 3.

Voor het archeologisch kader wordt een onderscheid gemaakt tussen 'harde data' afkomstig van archeologisch onderzoek, en 'indicatoren' die wijzen op een aanwezig archeologisch bodemarchief. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI)⁶ is hierbij een belangrijke bron. Ook de 'gebeurtenissenkaart' werd geraadpleegd. Er kon bijkomende informatie gevonden worden over recenter archeologisch onderzoek in de nabijheid van het plangebied dat nog niet in de CAI werd opgenomen. Het archeologisch kader in relatie tot de geologische periodes wordt weergegeven in bijlage 3. Daarnaast werd er beroep gedaan op Willem Hantson, regiospecialist werkzaam voor Radar.

⁵ DOV, 2018a

⁶ ONROEREND ERFGOED, 2018a

Voor het onderzoek naar de algemene geschiedenis van Roeselare is gebruik gemaakt van uitgegeven en onuitgegeven bronnen. Deze zijn terug te vinden in de literatuurlijst. Daarnaast is ook beroep gedaan op de Inventaris Onroerend Erfgoed.⁷

De historiek van het plangebied wordt meer in detail onderzocht op basis van historische kaarten en luchtfoto's, geconsulteerd via zowel Geopunt als Cartesius.⁸ Cartesius is een online databank die kaartmateriaal en luchtfoto's van het NGI (Nationaal Geografisch Instituut), de KBR (Koninklijke Bibliotheek van België) en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika bundelt. Ook voor het historisch onderzoek vormt de CAI een bron voor informatie inzake harde historische data.

Voor een groot aandeel van het kaartmateriaal werd de website Geopunt⁹ geraadpleegd. Geopunt is een centrale website die vrijwel alle bestaande geografische overheidsinformatie ontsluit. Zo werd voor het bekomen van de kadasterinformatie gebruik gemaakt van het Grootschalig Referentiebestand Vlaanderen dat via deze weg door AGIV aangeboden wordt.

Voor het aanmaken van het kaartmateriaal werd het programma QGis gebruikt, een geografisch informatiesysteem. In de mate van het mogelijke werd zoveel mogelijk van het relevante cartografische materiaal ingeladen in het programma om op deze manier zoveel mogelijk van het kaartmateriaal te genereren dat in deze bureaustudie gebruikt wordt. Hierbij werd telkens het projectgebied geprojecteerd of aangeduid op de onderliggende kaarten.

De studie van de hierboven vermelde bronnen gaf geen aanleiding tot een verder archiefonderzoek of het inwinnen van aanvullend wetenschappelijk advies.

⁷ ONROEREND ERFGOED, 2018b

⁸ NGI, 2018

⁹ GEOPUNT, 2018

2.2 Resultaten

2.2.1 Aardkundige gegevens

Onderstaande geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

2.2.1.1 De Tertiairgeologische bodem

De locatie van het plangebied bevindt zich op het Lid Kortemark (deel van de Formatie van Tielt). Het Tertiaire niveau wordt op de locatie afgedekt met een 8 tot 10 m dik Quartair dek, en is dus minder relevant voor deze studie en wordt hier ook niet afgebeeld.¹⁰

2.2.1.2 De Quartairgeologische bodem

Het Tertiair (of liever het Neogeen) wordt gevolgd door de jongste periode in de aardgeschiedenis: het Quartair. Deze periode vangt dus 2.58 miljoen jaar geleden aan en is onderverdeeld in twee tijdsnedes (etages): het Pleistoceen en het Holoceen.

Het Pleistoceen (2.58Ma- 11.7ka) wordt gekenmerkt door grote schommelingen in het klimaat. De (vaak relatief lange) tijden waarin een koud klimaat bestond worden ijstijden (glacialen) genoemd. Tijden waarin het klimaat meer op dat van nu leek worden aangeduid met de term tussenijstijden (interglacialen) aangeduid. Deze grote klimaatschommelingen hadden grote gevolgen en de resultaten daarvan zijn vandaag de dag nog op veel plekken in het landschap te herkennen.

De jongste tijdsnede is (vooralsnog) het Holoceen (11.7ka – heden). Dit tijdvak is gekenmerkt door een redelijk warm klimaat en is daarom ook geclassificeerd als een interglaciaal. Met name in het laatste deel van dit tijdvak is de invloed van de mens op de aarde sterk toegenomen, wat voor de geologie grote gevolgen heeft.¹¹

De sedimenten van Quartaire ouderdom worden op grote schaal aan het oppervlak aangetroffen en zijn weergegeven op de Quartairgeologische kaart volgens het principe van profieltypekartering. Daarbij worden lithologie, genese en (chrono-) stratigrafie aangehouden als de belangrijkste kenmerken waar gronden op worden ingedeeld. De dikte van de Quartaire afzettingen varieert sterk in Vlaanderen, van minder dan een meter tot circa 30 meter.¹²

Het profieltype die in het plangebied voorkomt volgens de Quartairgeologische kaart is het type 1. Deze geeft aan dat de ondergrond van het plangebied bestaat uit eolische afzettingen uit het weichseliaan (laat-pleistoceen), mogelijk vroeg-holoceen en/of hellingsafzettingen van het Quartair. Gezien het vlakke reliëf in de omgeving worden hier echter geen hellingsafzettingen verwacht.

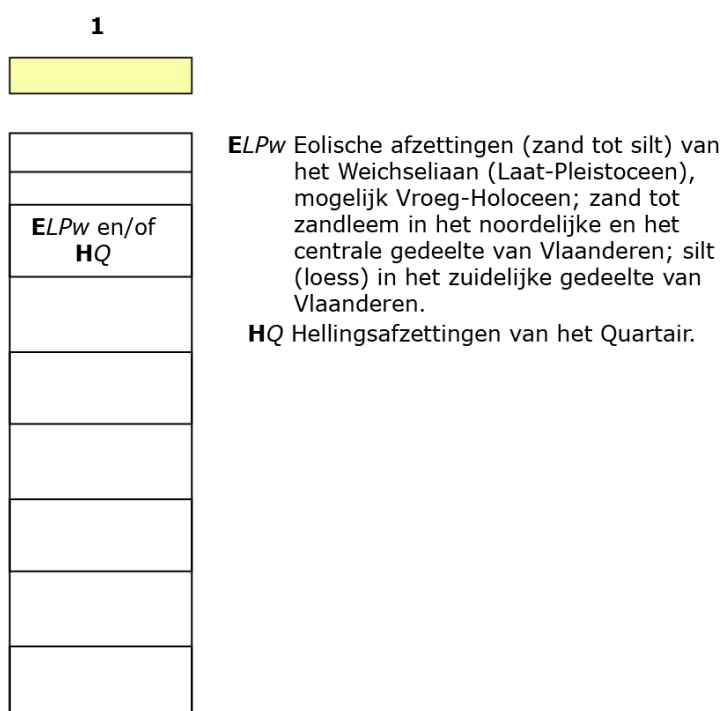
¹⁰ GEOPUNT, 2018

¹¹ ICS, 2017

¹² DOV, 2018d

Figuur 15 Quartair geologische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: AGIV, 2018b; DOV, 2018c).

Figuur 16 Schematische weergave van het profieltype.¹³

¹³ GEOPUNT, 2018

2.2.1.3 Bodemkundige gegevens¹⁴

In de Quartaire ondergrond heeft er in de loop der tijd een bodemontwikkeling plaatsgevonden. Binnen het plangebied komen dan ook volgende bodemtypes voor:

Pdc: Matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont.

Deze komt voor in het zuidelijke deel van het plangebied en wordt als volgt omschreven:

Bij deze matig natte (soms matig droge) bodems op licht zandleem is de humeuze bovengrond homogeen en goed ontwikkeld grijsbruin en gemiddeld 30 cm dik. De verbrokkelde textuur B is zwak ontwikkeld en begint op 40-60 cm. Bij het complex PDC en PdC is de Pdc serie geassocieerd met zwak ontwikkelde Podzolen (. . f). Roestverschijnselen beginnen tussen 40-60 cm. Bij de complexe draineringsklasse (. D .), zijn naast matig natte bodems ook matig droge bodems aanwezig, waar roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90 cm. Deze bodems zijn te nat in de winter, soms iets te droog in de zomer. De Pdc gronden, als voornaamste component van de reeks, zijn geschikt voor alle akkerbouw en goed voor weide.

Pcc: Matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont.

Deze komen voor in het noordwestelijke en oostelijke deel van het plangebied en worden als volgt omschreven:

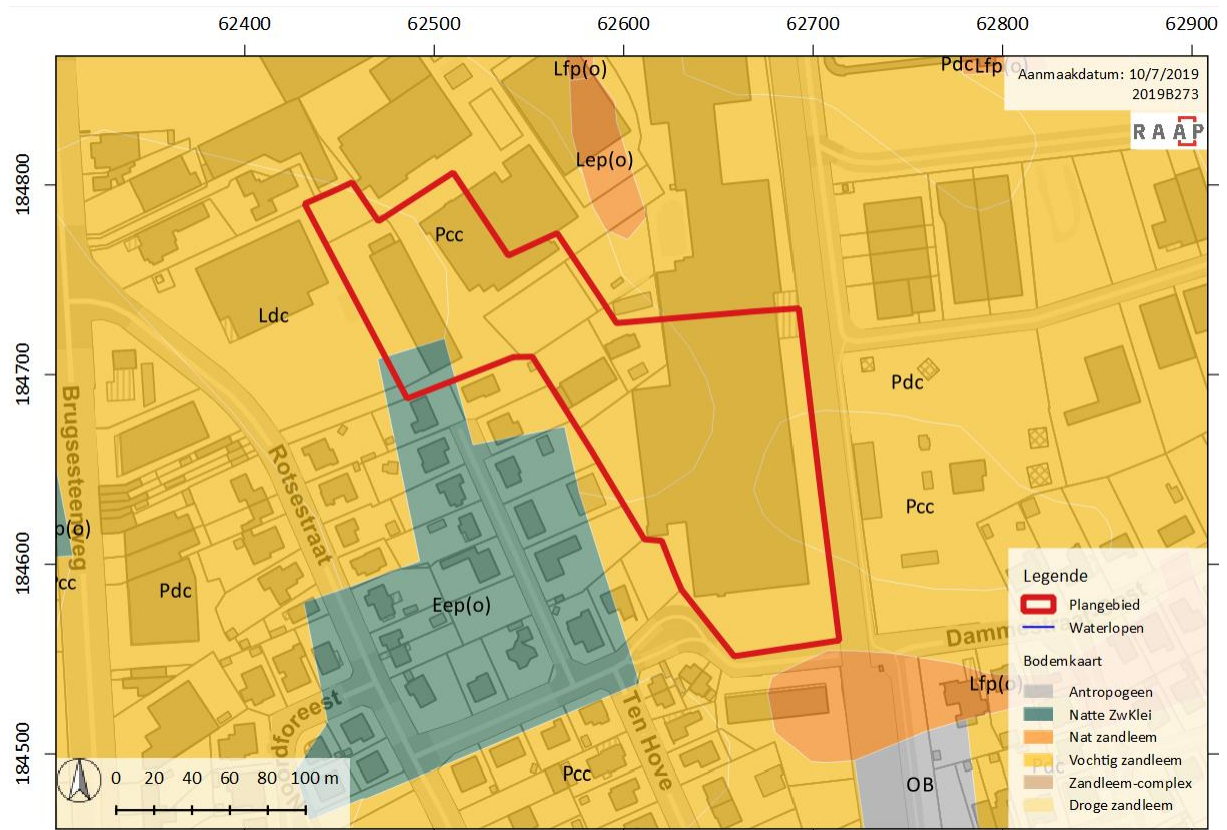
De bouwvoor is grijsbruin, 25-30 cm dik en goed humeus. Bij de gedegradeerde eenheden met verbrokkelde textuur B, werd bij de in cultuurname een deel van de uitlogingshorizont met de bouwvoor vermengd tot een homogeen goed humeuze Ap, waaronder een bruingle overgangshorizont, 20-30 cm dik, voorkomt. De verbrokkelde textuur B situeert zich tussen 50 en 80 cm. Bij het complex PcC vindt men naast profielen met verbrokkelde textuur B en ijzerconcreties (Prepodzolen . . c(h)) ook individuele waarnemingen van gronden met humus en/of ijzer B horizont (. . f), soms Postpodzolen (. . h). Veel Pcc gronden zijn beïnvloed door de Tertiaire onderliggende formaties welke op wisselende diepte een gevarieerd substraat vormen. Zoals alle matig droge licht zandleemgronden zijn deze bodems gemakkelijk te bewerken en weinig beperkt. De waterhuishouding is gunstig maar de bodems met klei of klei-zand substraat kunnen een lichte wateroverlast vertonen in de winter.

2.2.1.4 Geomorfologische kaart

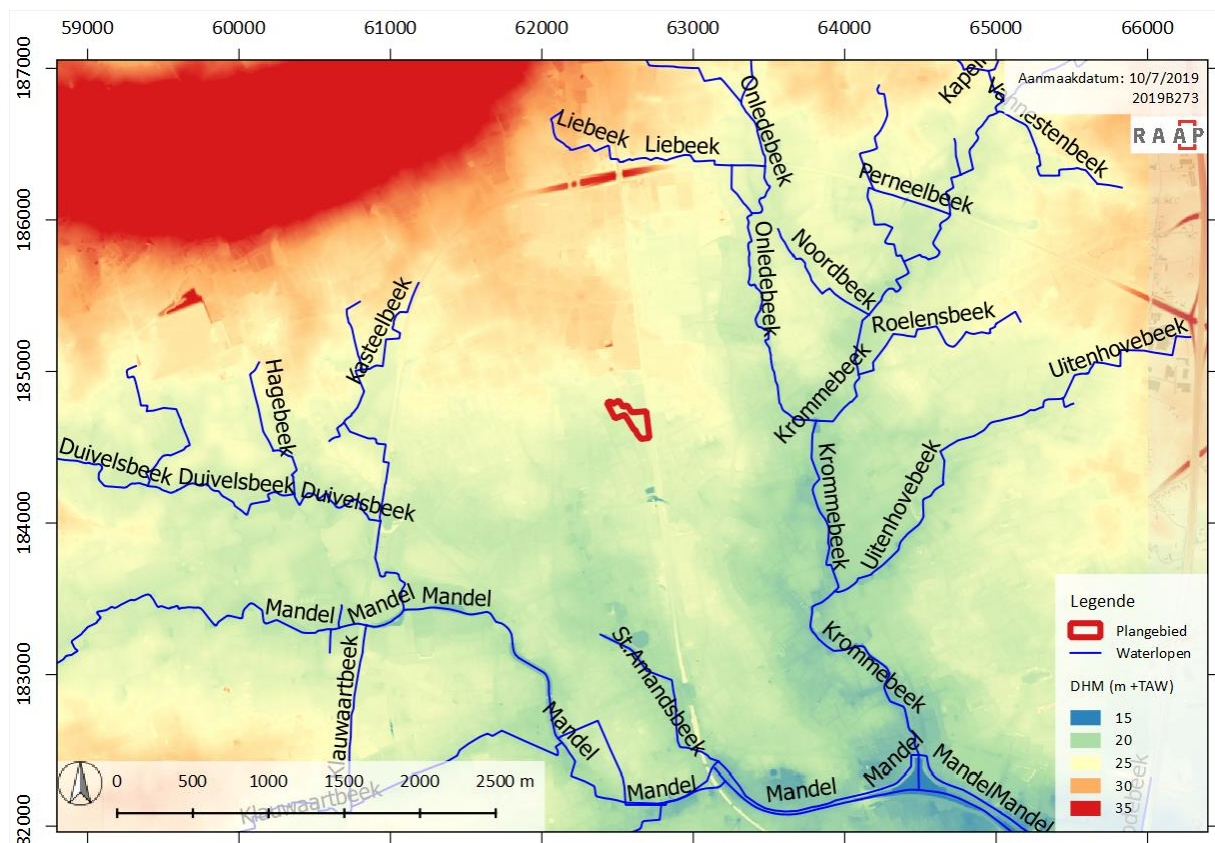
Een geomorfologische kaart is voor dit gebied niet beschikbaar. In de ruime omgeving van het plangebied is het landschap licht golvend tot golvend en bestaat het uit verschillende plateaus waarvan de toppen schommelen tussen 40m en 50m +TAW. De voornaamste plateaus zijn het plateau van Torhout–Wijnendale (51 m TAW), het plateau van Lichtervelde–Hoogde (49 m TAW, gelegen op 2,3 km ten noordwesten van het plangebied) en de heuvelrij van Klerken– Staden en Geluveld (45m TAW). Het plateau van Lichtervelde–Hoogde en de heuvelrij van Klerken–Staden en Geluveld vormen de scheidingskam tussen het IJzer- en het Leiebekken. Het Leiebekken, waar het plangebied toe behoort, heeft er met de Mandel de belangrijkste rivier.¹⁵ Op 790 m ten oosten van het plangebied stroomt de Onledebeek terwijl de Mandel op 1500 m ten zuidwesten stroomt. Op 580 m ten zuidwesten stroomt ook de Sint-Amandsbeek al is die voor een groot deel ingebuisd (zie *infra*).

¹⁴ VAN RANST ET AL., 2000

¹⁵ BOGEMANS ET AL., 2006, p. 5

Figuur 17 Bodemkaart met projectie van het plangebied (bron: AGIV, 2018b; DOV, 2018b).

Figuur 18 Digitaal Terreinmodel Vlaanderen met aanduiding van het plangebied (bron: AGIV, 2017; VMM, 2018).

Figuur 19 Digitaal Terreinmodel Vlaanderen met aanduiding van het plangebied (bron: AGIV, 2017).

2.2.1.5 Topografie en hydrografie

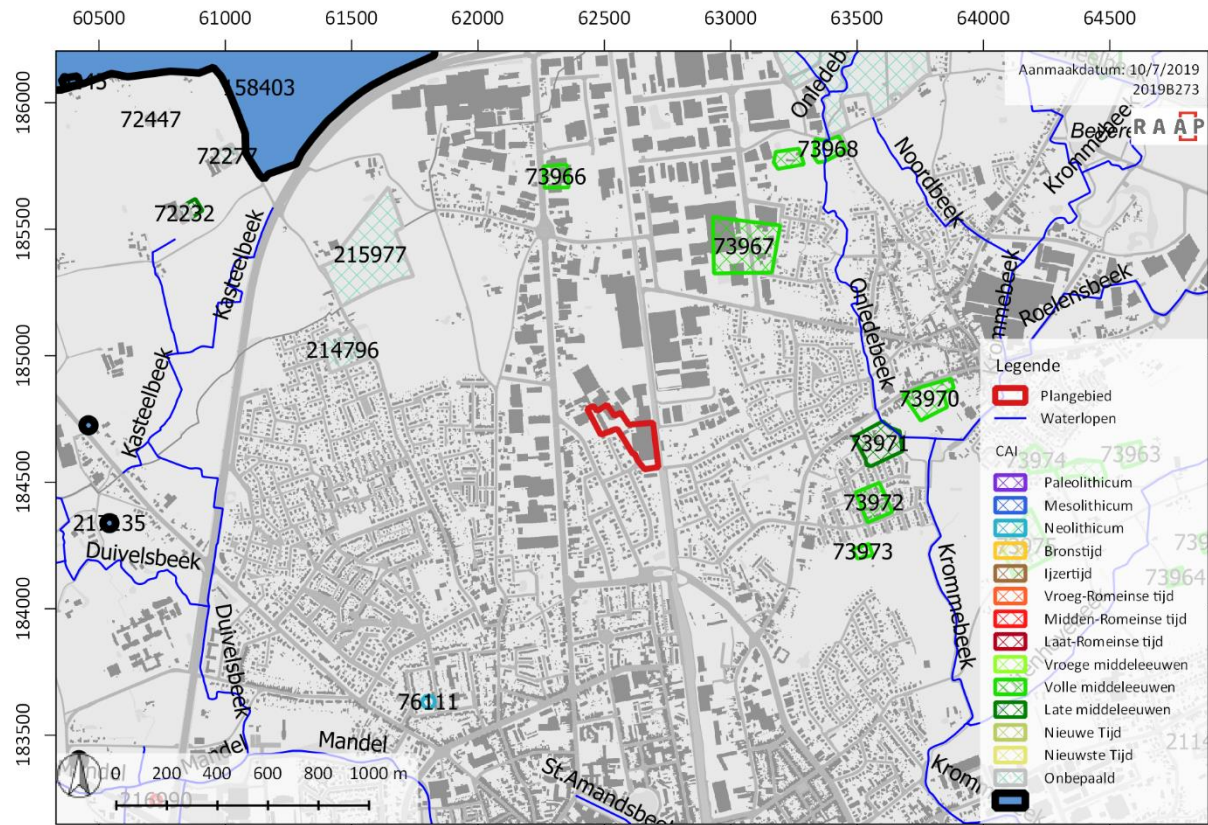
Zoals eerder vermeld is het plangebied gelegen op 2,3 km ten zuidoosten van het plateau van Lichtervelde–Hooglede waar de hoogste delen op 49 m +TAW gelegen zijn. Het plangebied zelf ligt op ca. 23,2 m +TAW terwijl de Mandel en de Onledebeek op ca. 18,5 en 19 m +TAW stromen.

2.2.1.6 Erosie

Op de potentiële erosiekaart is het plangebied niet gekarteerd. In de nabije omgeving zijn een aantal percelen aangeduid met een lage tot verwaarloosbare erosie. Gezien de ligging van het plangebied in het midden deze percelen en gezien de vlakke omgeving wordt hier ook geen bodemerrosie verwacht.

2.2.2 Archeologische gegevens

De belangrijkste bron voor de archeologische gegevens werd bekomen via de CAI. In onderstaande lijst worden de CAI-items opgesomd, gelegen in een straal van 1 km. Voor de interpretatie en met het oog op het formuleren van een goede archeologische verwachting van het plangebied wordt een onderscheid gemaakt tussen 'harde data' en 'indicatoren'. De historisch relevante data wordt in een volgend hoofdstuk besproken.

Figuur 20 Plangebied en de CAI op de GRB (bron: AGIV, 2018b; ONROEREND ERFGOED, 2018a; VMM, 2018; schaal 1:30000).

Tabel 1 Gekende CAI-items rondom het plangebied.

CAI locatie	Afstand tot het plangebied	Naam site	Datering	Beschrijving
500 m – 1000 m				
73973	920 m ten O	Roeselare-Beveren: Jonkersstraat I	Volle middeleeuwen	site met walgracht
73972	950 m ten O	Roeselare-Beveren: Tornadostraat	Volle middeleeuwen	Site met walgracht
73971	950 m ten O	Roeselare-Beveren: Sint-Annagoed	Late middeleeuwen	Site met walgracht
73967	920 m ten NO	Roeselare-Beveren: Industrieweg I	Volle middeleeuwen	Site met walgracht
>1000m				
76111	1300 m ten ZW	Roeselare: Leeuwerikstraat	Midden-neolithicum	Gepolijste bijl uit silex (losse vondst)
73966	1160 m ten N	Roeselare-Beveren:	Volle	Site met walgracht

		Brugsesteenweg I	middeleeuwen	
215977	1330 m ten NW	Hooglede Honzebrouckstraat (<i>sic</i>)	Romeinse tijd Nieuwe tijd	Houtskoolmeilers,(zie verder) Perceelsgreppels
214796	1255 m ten NW	Roeselare: Honzebroekstraat	Onbepaald	Greppels
73970	1170 ten O	Roeselare-Beveren: Beversesteenweg I	Volle middeleeuwen	Site met walgracht

2.2.2.1 Harde data

Naast de meldingen in de CAI zijn er in de ruimere omgeving ook een aantal archeologische onderzoeken uitgevoerd. Zo werd in 2016 op 1,1 km ten noordwesten van het plangebied ter hoogte van de Honzebroekstraat te Hooglede een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Deze locatie die in de CAI vermeld staat als **ID 215977** Dit gebeurde in het kader van een verkaveling van ca. 8ha. De oudste aanwijzingen voor menselijke aanwezigheid binnen dit onderzoeksgebied zijn scherven van een pot uit de midden-bronstijd. De concentratie potscherfen bevond zich in de hoek van een windval en lijkt geïsoleerd. Pas vanaf de late ijzertijd komen er ook grondvaste sporen voor. In de late ijzertijd en de Romeinse tijd (200 BC tot ca. 260 AD) wordt ter hoogte van de Honzebrouckstraat in Hooglede houtskool geproduceerd. Het archeologisch en botanisch onderzoek op deze houtskoolmeilers geeft een goed beeld op welke manier dit gebeurde en welke houtsoorten hiervoor gebruikt werden. De schaal waarmee houtskool geproduceerd werd neemt in de Romeinse tijd toe. De botanische resten uit een Romeinse poel en de houtskoolmeilers laten toe een dicht bebost landschap te schetsen waarbinnen deze houtskoolproductie werd uitgevoerd. Opvallend is dat naast de poel en de houtskoolmeilers geen gerelateerde artisanale activiteiten of bewoningssporen werden aangetroffen. Vanaf de volle/late middeleeuwen is een uitgebreid greppelsysteem aanwezig die het mogelijk maakt om aan landbouw te doen. Verschillende bomkraters en projectielen zijn verspreid binnen het projectgebied aangetroffen en vormen de resten van gevechten uit de Eerste Wereldoorlog. Bij dit onderzoek bleek de Pcc-bodem te bestaan uit de 35 cm dikke ploeglaag (A-horizont), de onderliggende Bbi horizont zat op een diepte van 35-56 cm. Daaronder bevond zich een overgangslaag, de Bg-horizont, die op een diepte van 56-86 cm zat. De Cg zat op een diepte van 86-103 cm -mv. Archeologische sporen zullen door een sterke bioturbatie in de Bbi horizont moeilijk zichtbaar zijn. Vanaf de Bg-horizont zijn sporen beter leesbaar.¹⁶

Ten noord-noordoosten van het projectgebied situeert zich het toekomstige bedrijventerrein 'Beveren-Onledebeek' dat verder zal ontwikkeld worden. In het najaar van 2015 vonden op dit terrein twee proefsleuvenonderzoeken plaats (circa 18ha, **CAI locatie 212856**). Er werden daarbij nederzettingssporen en funeraire sporen van een uitgestrekt Romeins ruraal landschap aangetroffen, alsook sporen uit de ijzertijd, de middeleeuwen, de nieuwe tijd en de eerste wereldoorlog. Er werden verschillende zones afgebakend voor verder onderzoek, waaronder ook de zone grenzend aan het plangebied. Een eerste zone werd eind maart 2016 opgegraven. Daarbij werden enkele houtskoolmeilers, een brandrestengraf, enkele bomkraters en verschillende inslagputjes aangesneden. De overige zones worden momenteel onderzocht door een ander bedrijf. De opgraving verliep verspreid in verschillende zones die hier beknopt worden beschreven:

¹⁶ BEKE ET AL., 2017

Zone 1 omvat een Romeinse vindplaats ten oosten van de Onledebeek. Hier werden verschillende afbakeningsgreppels, een huisplattegrond en talloze (paal)kuilen blootgelegd. De huisplattegrond is een variant op de langs de Krommebeekstraat aangetroffen Romeinse woonhuizen. Net buiten het woonareaal werden een achttal brandrestengraven onderzocht die allen over een nis net ten noorden van het graf beschikten en één of meerdere keramische bijgaven bevatten. De vondst van verschillende houtskoolmeilers wijst op bosgebied in de nabijheid en de nood aan houtskool voor ambachtelijke activiteiten. Het complex van grachten en poelen in het noorden van Zone 1 bleek heel rijk aan vondsten, waaronder aardewerk, fragmenten van maalstenen, keramisch materiaal, houten planken en een zeldzaam bewaarde houten kom met steel. Er werden eveneens heel wat bomkraters aangetroffen die getuigen van de hevige gevechten op 14 oktober 1918 toen Franse troepen Roeselare en de omliggende gemeenten – waaronder Beveren – op de Duitsers wisten te veroveren. De middeleeuwse vindplaats in Zone 2 ligt vlak langs de Onledebeek. Meest opvallend hier is de afbakeningsgracht waarbinnen een éénschepige gebouwplattegrond bestaande uit een dubbele rij paalsporen werd blootgelegd. Daarnaast kwamen nog één of meerdere bijgebouwen en verschillende kuilen met redelijk wat vondstmateriaal aan het licht.

Wat noordelijker langs de Onledebeek ligt Zone 3, waar men een viertal houtskoolmeilers en een crematiegraf heeft opgegraven. Het vermoeden is dat ze allen in de Romeinse periode te dateren zijn, maar dit zal verder gespecialiseerd onderzoek moeten uitwijzen. Ook verschillende grote bomkraters uit het bevrijdingsoffensief op het einde van WOI werden op dit perceel vlak langs de Onledebeek aangetroffen. Een profiel van het beekdal bracht dan weer een 3-tal oude lopen – inclusief organische pakketten – van de Onledebeek aan het licht. De genomen stalen zullen ons meer kunnen vertellen over de evolutie van (de begroeiing van) het landschap doorheen de tijd.

Op het aangrenzende perceel werden in Zone 4 eveneens een tweetal houtskoolmeilers opgegraven. Ook hier is het vermoeden dat het om Romeinse exemplaren gaat, hoewel er een roodgeglazuurde scherf uit de late middeleeuwen werd in aangetroffen. Mogelijk is de scherf intrusief, maar dat moet nog verder aangetoond worden.¹⁷

Ook ten noordoosten van het plangebied wordt door de WVI een bedrijventerrein ontwikkeld, namelijk het bedrijventerrein 'Beveren-Krommebeek'. Tijdens het proefsleuvenonderzoek, dat in het voorjaar van 2014 uitgevoerd werd (ca. 35 ha), werden heel wat nederzettingssporen aangetroffen daterend uit de metaaltijden, de Romeinse tijd, de volmiddeleeuwse periode, de laatmiddeleeuwse periode, en de nieuwe tijd. Daarnaast kwamen heel wat steentijdvondsten aan het licht, alsook verschillende bomkraters uit de Eerste Wereldoorlog. Op basis van de resultaten werden achttien zones afgebakend die in het voorjaar van 2015 opgegraven werden. Daarbij werden verschillende Romeinse en volmiddeleeuwse erven onderzocht. Zo blijkt dat men op deze locatie meer dan 1000 jaar aan landbouw heeft gedaan. Verschillende boerderijen uit de volle middeleeuwen (11de-12de eeuw) zagen het daglicht. De archeologen dateerden deze woonhuizen met schuurtjes en stallingen aan de hand van potscherven typisch voor die periode. Daarnaast werden ook grachten gevonden die de omliggende akkers en weides afbakenden. Ook de historische hoeves die zich vandaag nog langs de Vloedstraat bevinden zijn een getuige van deze landbouwtraditie. Het valt op dat er nooit op dezelfde plaats gebouwd is, de boerderijen zwierven als het ware door het landschap. De archeologen troffen ook oudere sporen aan. Twee woningen met enkele bijgebouwen – koterijen avant la lettre – dateren uit de Romeinse periode. Deze lagen vlakbij de Krommebeek. Daarrond

¹⁷ HANTSON, 2016

moet bos geweest zijn, want in de omgeving werden meerdere sporen aangetroffen die wijzen op de productie van houtskool. Houtskool was belangrijk in de Romeinse periode voor metaalbewerking en verwarming. Deze Gallo-Romeinen zullen dus waarschijnlijk houthakkers geweest zijn. De archeologen vonden ook enkele Romeinse crematiegraven en een bronzen munt uit de 2de eeuw n.Chr. terug. De oudste sporen dateren echter uit de ijzertijd (8ste-1ste eeuw v.Chr.) en wijzen op beperkte landbouwactiviteiten vlak langs de Krommebeek. Het gaat om enkele grachten en een kleine opslagplaats voor graan of andere gewassen. De oudste vondsten gaan nog verder terug tot de nieuwe steentijd of het neolithicum (5.000-2.000 v.Chr.) en de midden steentijd of het mesolithicum (10.000-5.000 v.Chr.). Het gaat dan telkens om bewerkte stukken vuursteen die als werktuig gebruikt werden. Zo wijzen een aantal pijlpunten op jachtactiviteiten. Ook de Krommebeek zelf werd onderzocht. Het verzamelde plantenmateriaal zal de archeologen in staat stellen om het landschap te reconstrueren doorheen de tijd. Aan het einde van de Eerste Wereldoorlog vormde deze beek trouwens het decor voor een slagveld, toen de Franse soldaten Beveren van de Duitsers bevrijdden. Meerdere bomkraters en stukken munitie herinneren ons hieraan, evenals het geweer dat naast één van de boerderijen opgediept werd.¹⁸

2.2.2.2 *Indicatoren*

Archeologische indicatoren wijzen op de mogelijk of grote waarschijnlijkheid van de aanwezigheid van een archeologische site. De gegevens zijn verzameld op basis van (luchtfotografische)prospectie en bureaustudies.

Op 350 m ten oost-zuidoost van het plangebied werd voor een terrein aan de Vlaanderenstraat een archeologienota uitgeschreven voor een verkaveling van ca. 7000 m². Op basis van historische kaarten bleek dat het terrein in de 18de en 19de eeuw bebouwd was. Het gaat om een hoevecomplex bestaande uit gebouwen en grachten dat zich in een bocht van de huidige Dammestraat-Lodewijk Van Velthemstraat bevindt. Er werd geconcludeerd dat het terrein een verwachting heeft voor het aantreffen van archeologische resten uit de middeleeuwen tot en met de nieuwste tijd. Omdat de eventuele resten niet zullen verstoord worden en de impact van de werken erg beperkt zou blijven werd geen vervolgonderzoek geadviseerd.¹⁹

Op 620 m ten zuidwesten van het plangebied werd eveneens een archeologienota uitgeschreven voor een klein terrein van 3528m² aan de Wolstraat. Het plangebied ligt bodemkundig op een natte kleiopduiking langs de Amandsbeek (die nu ingebuisd is), errond liggen drogere en meer gunstige gronden. Archeologisch gezien vormt deze kant van Roeselare een blinde vlek in de kennis over de ontwikkeling van de stad en de omringende gronden, in de omgeving vond tot op heden geen archeologisch onderzoek plaats. In de ruimere regio zijn wel meerdere vindplaatsen gekend, gaande van steentijd over de Romeinse tijd naar de middeleeuwse en postmiddeleeuwse periode. Dat maakt dat de archeologische verwachting voor het plangebied eigenlijk ongekend is. Op basis van de landschappelijke kenmerken dient dit echter genuanceerd te worden en kan aan het plangebied een eerder lage archeologische verwachting gegeven worden: deze natte kleiopduiking waar de artificiële vijver in het plangebied ligt zal weinig aantrekkelijk geweest zijn voor menselijke aanwezigheid in het verleden, hiervoor zijn de drogere gronden langs de Amandsbeek – zoals er veel voorkomen

¹⁸ HANTSON, 2015

¹⁹ BRACKE, 2017

nabij het terrein – meer aangewezen. Daarenboven werden door de werken aan de vijver ook bodemverstoringen gerealiseerd. Er werd bij dit onderzoek ook geen vervolgonderzoek aanbevolen.²⁰

Aan de Gitsestraat werd in 2016 een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd in het kader van een verkaveling. Het plangebied was 87.549 m². Enkele recent uitgevoerde archeologische onderzoeken in de omgeving hebben ondertussen bevestigd dat het gebied een hoog archeologisch potentieel heeft. Het is gelegen op een lichte verhevenheid tussen twee waterlopen, de Kasteelbeek in het westen en de Onledebeek in het oosten. De bodem, die afhelt in zuidelijke richting, bestaat hoofdzakelijk uit matig droge tot matig natte zandleem. Er zijn geen archeologische resten bekend binnen het plangebied. Enkel liep er een weg doorheen het terrein die later een meer oostelijke ligging had. Wel is er een hoeve bekend uit de 19de eeuw die later uitbreidde met bijgebouwen. Na 1911 is het ganse terrein in gebruik als akker of weiland. Recente onderzoeken hebben aangetoond dat deze regio rijk is aan resten sinds de steentijd. Er werd dan ook een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Op het moment van schrijven is deze echter nog niet uitgevoerd.

2.2.2.3 *Algemeen*

Het plangebied is gelegen ten zuidoosten van het plateau van Lichtervelde–Hooglede dat op een goede 2 km afstand gelegen is. Terwijl het plateau hoogtes kent tot 49 m +TAW is het plangebied op een hoogte van ca. 23,2 m +TAW gelegen. In de directe omgeving zijn heden ten dage geen waterlopen bekend. Het Leiebekken, waar het plangebied toe behoort, heeft er met de Mandel de belangrijkste rivier.²¹ Op 790 m ten oosten van het plangebied stroomt de Onledebeek terwijl de Mandel op 1500 m ten zuidwesten stroomt. Op 580 m ten zuidwesten stroomt ook de Sint-Amandsbeek al is die voor een groot deel ingebuisd. Het Leiebekken is met name zuidelijker gelegen, alwaar deze waterlopen vloeien. Het plangebied ligt in die zin in de ruime overgangszone tussen het plateau en het bekken. De bekende archeologische resten zijn beperkt en bestaan onder andere uit sites met walgracht en losse vondsten uit de steentijd. Recente archeologische onderzoeken hebben echter aangetoond dat deze regio rijk is aan vondsten die dateren uit de steentijd tot en met recente tijden. Ten noorden van het plangebied, net ten zuiden van de R32, die op 1600 tot 2400 m gelegen is, zijn bij proefsleuvenonderzoeken nederzettingsresten aangetroffen met name uit de Romeinse tijd en in mindere mate uit de steentijd (neo- en mesolithicum), de ijzertijd en vervolgens vanaf de volle middeleeuwen. Het gaat echter wel steeds om sites die nabij waterlopen gelegen zijn zoals de Onledebeek, de Krommebeek of de Kasteelbeek.

²⁰ BRACKE, 2018

²¹ BOGEMANS ET AL., 2006, p. 5

2.2.3 Historische gegevens

2.2.3.1 Algemene geschiedenis en ontwikkeling van Roeselare²²

De prestedelijke kern van Roeselare is ontstaan op het kruispunt van twee Romeinse heirbanen of diverticula Bavai-Rijsel-Menen-Roeselare-Brugge-Aardenburg en Doornik-Kortrijk-Wijnendale-Oudenburg. Het gebied wordt bevoeid door de Mandel en de St.-Amandsbeek. Roeselare ontwikkelt zich geleidelijk van een Romeinse villa over een vicus naar een kleine stedelijke kern. De geschreven geschiedenis begon wanneer Roeselare in 822²³ voor het eerst vermeld werd als “Roslar” in een oorkonde waarin Lodewijk de Vrome het gebied schonk aan de Sint-Pietersabdij van St-Amand-les-Eaux in Noord-Frankrijk. Roslar zou een Germaanse oorsprong hebben en betekenen ‘bosachtig moerassig terrein’.²⁴ In 957 gaf Boudewijn III de Jongere toelating om de stad te versterken tegen de invallen van de Noormannen. Vermoedelijk gaat het om ’s Gravenwal, een versterkte woning die gebouwd werd op een omwalde motte nabij de Sint-Michielskerk. Hetzelfde charter verschaftte ook het privilege tot het houden van een wekelijkse markt. Intussen ontwikkelden de landelijke kernen zich tot dorpsgemeenschappen. Zo werd Beveren voor het eerst vermeld in 1011 als Bebrona, en uit 1116 dateren de oudste vermeldingen van Rumbeke en Oekene (Hocana). Deze dorpjes lagen verspreid rondom Roeselare, dat circa 1250 het stadsrecht kreeg van Margaretha van Constantinopel. De stad kreeg een hal met belfort op het marktplein, een eigen zegel en eigen stadsfinanciën. In de 14de en 15de eeuw fungeerde Roeselare als centrum van de weefnijverheid, maar stilaan was er een geleidelijke recessie wegens de prijzenslag met de omringende concurrerende steden. In 1488 werd een groot deel van de stad verwoest door de huurlingen van Maximiliaan van Oostenrijk, waarbij onder andere de stadshal, het belfort en de Sint-Michielskerk vernield werden. Rond 1500 werden de verwoeste gebouwen heropgebouwd. De 16de eeuw was een onrustige periode door het strenge Spaanse bewind en het verzet daartegen, met brandstichtingen, vernielingen, belastingheffingen, invallende roversbendes, en in de tweede helft van de 16de eeuw in toenemende mate ook religieuze conflicten. Door het uitbreken van de 80-jarige Oorlog in 1568 verlieten heel wat ambachtslieden de streek om zich te vestigen in de Noordelijke Nederlanden, Duitsland en Engeland. De lakennijverheid in de stad verdween bijna geheel. In het begin van de 17de eeuw was er een periode van relatieve rust onder Albrecht en Isabella. De linnennijverheid werd opgestart, maar door de Frans-Spaanse oorlogen bleef een echte economische heropleving uit. De eerste decennia van de 18de eeuw zorgden voor een heropbloei en de linnenproductie schoot de hoogte in. In het begin van de 19de eeuw volgde een geleidelijke recessie in de linnenweverij omdat deze huisnijverheid niet opgewassen was tegen de concurrentie van het mechanisch gesponnen garen uit Engeland. Deze mechanisatie leidde in de tweede helft van de eeuw tot de bouw van fabrieken aan waterspaarbekkens, wat dan weer zorgde voor een grote bevolkingsaangroei en een sterke uitbreiding van de stad. Tijdens WO I bevond Roeselare zich in het Duitse “Etappengebied” met aan de westelijke stadsgrens de “Flandernstellung”. Ondanks de nabijheid van het front kende de stad slechts beperkte verwoestingen tot juli 1917, toen het Brits offensief zorgde voor een toename van het aantal luchtbombardementen met als gevolg de verwoesting van het arsenaal. Tijdens WO II ondervond de stad weinig schade. In 1965 kwam er een fusie tussen de gemeenten Roeselare en Beveren, en in 1977 werden daar ook nog de gemeenten Oekene en Rumbeke aan toegevoegd.

²² Uitgenomen indien anders vermeld: ONROEREND ERFGOED, 2018b, erfgoedobject 120731

²³ Bij GYSSELING, 1960 is er sprake van 821.

²⁴ GYSSELING, 1960, p. 853

Over het onderzoeksgebied zelf is op historisch vlak niet bekend. Daarvoor moet men zich baseren op historische kaarten die teruggaan tot in de 18de eeuw.

2.2.3.2 Kaart van Ferraris (1771-1777)

De kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik werd opgesteld tussen 1771 en 1777 door de graaf de Ferraris. Het is een interessant document, omdat alle gebouwen ingemeten werden en ook de omgeving werd vrij waarheidsgetrouw opgetekend (rivieren, grachten, poelen, bossen, hagen, etc.). Er dient wel de kanttekening gemaakt te worden dat deze kaart vooral vanuit een militair standpunt opgetekend werd. De gebieden die in dat kader minder interessant waren, werden minder nauwkeurig ingemeten.

Het plangebied is hier landelijk gelegen met Beveren ten oosten en Roeselare ten zuiden van het plangebied. De Brugsesteenweg is hier ten westen van het plangebied duidelijk te zien.

Het plangebied zelf ligt in een zone dat in gebruik is als akker. Doorheen het plangebied loopt een weg/dreef, al kan dit te maken hebben met een foutieve georeferentie van de historische kaart. Ten westen is in elk geval de Rotsestraat te zien. De weg die oost-west verloopt is de voorganger van de Dammestraat-Oost. De percelen in en om het plangebied zijn alle onbebouwd.

Figuur 21 Kaart van Ferraris (1771-1777) met projectie van het projectgebied (bron: KBR ET AL., 2018a).

Figuur 22 Kaart van Ferraris (1771-1777) met projectie van het projectgebied (detail) (bron: KBR *ET AL.*, 2018a).

Figuur 23 Atlas der Buurtwegen (1841) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV *ET AL.*, 2018).

2.2.3.3 *Atlas der Buurtwegen (1843-1845)*

De kadastrale kaarten die tot de Atlas der Buurtwegen behoren, werden opgemaakt tussen 1843 en 1845 naar aanleiding van de uitvoering van een wet uit 1841. De bedoeling was een inventaris te maken van alle kleine wegen met openbaar karakter.

Op deze kaart is in het zuiden van het plangebied een hoeve met bijgebouwen te zien is. De Dammestraat loopt hier vanuit het oosten op uit. De perceelsgrenzen komen voor een groot deel overeen met de huidige perceelsgrenzen. In potlood staat de spoorweg reeds op de kaart aangeduid. Centraal in het plangebied is een woning/hoeve te zien met net buiten het plangebied een tweede gebouw. Wat de relatie is tussen beide is niet duidelijk. Wel loopt er een perceelsgrens tussen beide.

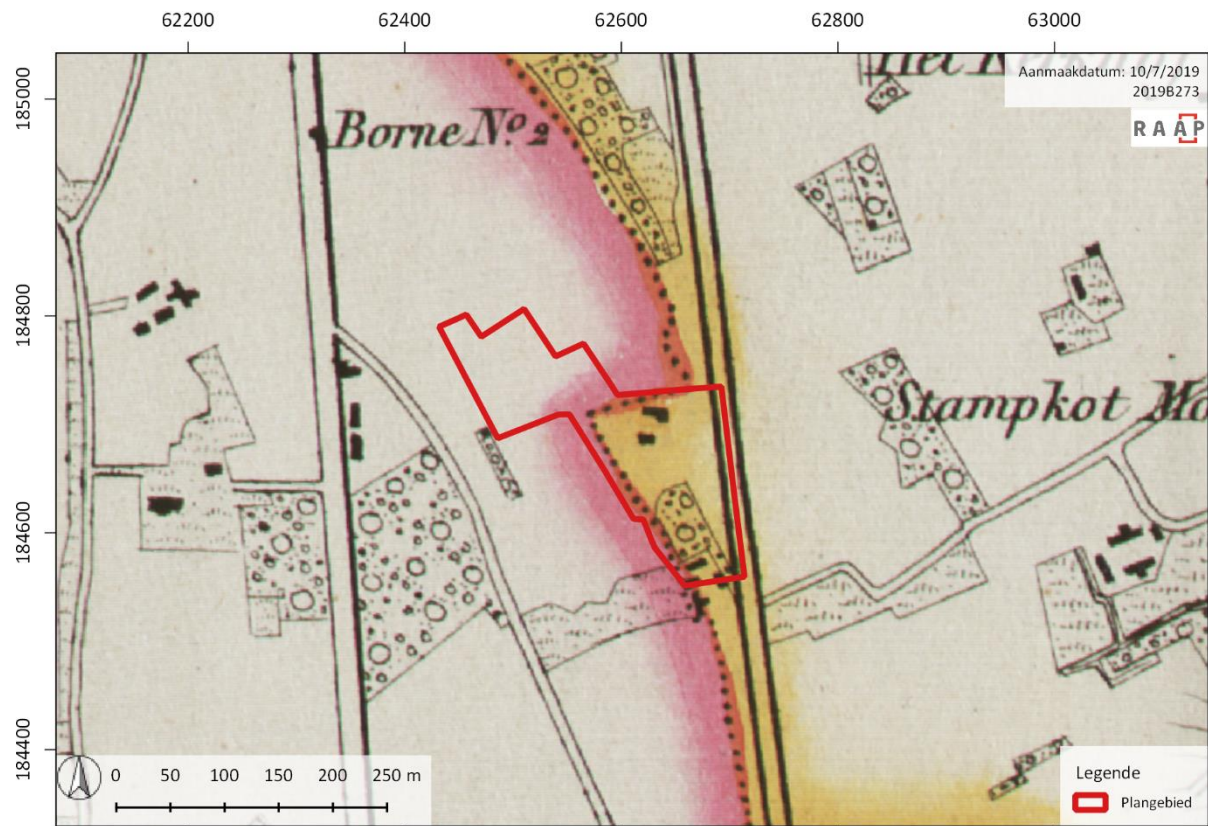
2.2.3.4 *Kaart van Vandermaelen (1846-1854)*

De topografische kaart van Philippe Vandermaelen werd opgemaakt tussen 1846 en 1854. Hierop staat ook het reliëf aangeduid.

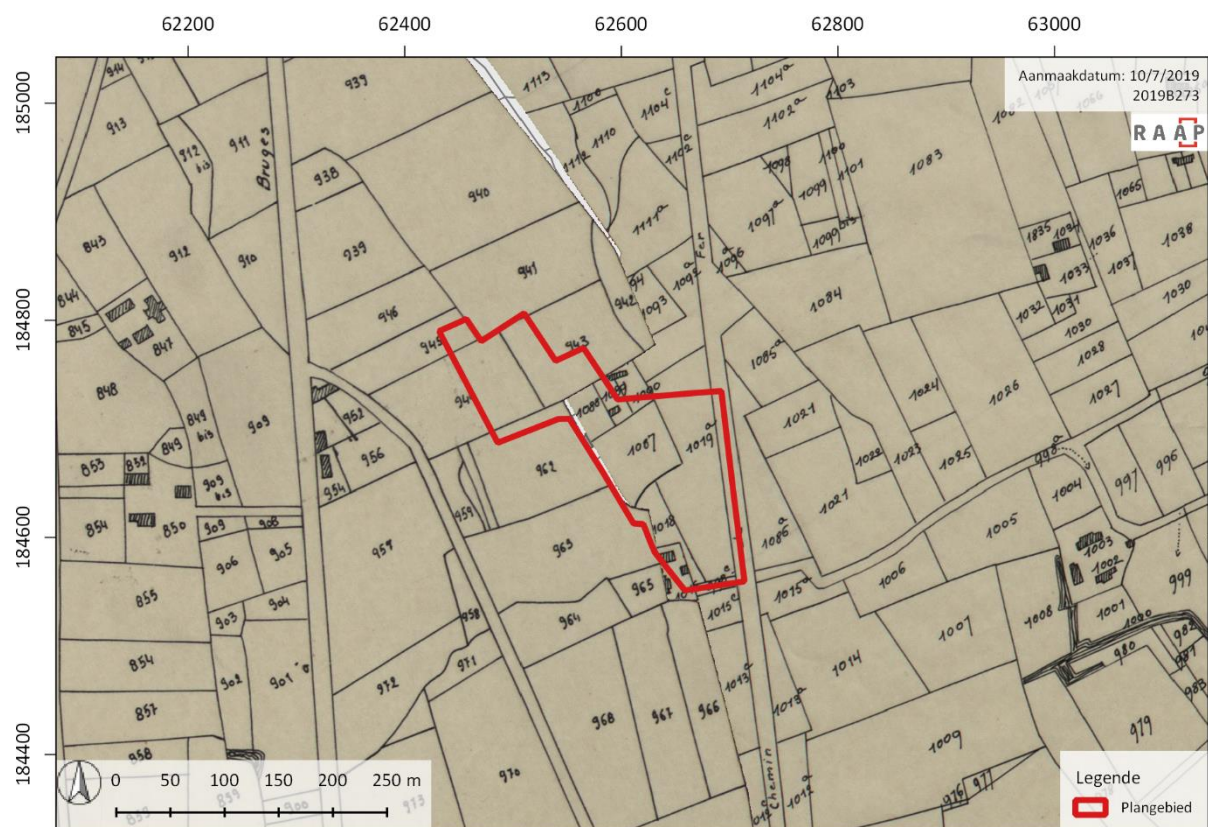
Het terrein is hier grotendeels aangeduid als akker waarbij in het zuiden de eerder vermelde hoeve te zien is. Het perceel ten noorden van de hoeve bestaat uit grasland. Centraal in het plangebied bevinden zich nog twee gebouwen. Of het om een hoeve en bijgebouw of twee aparte hoeven gaat is niet duidelijk al wijst de Atlas der Buurtwegen op deze tweede interpretatie. De spoorweg Brugge-Roeselare is hier ook reeds aangeduid. Deze werd aangelegd in 1846-47.

2.2.3.5 *Popp-kaart (1842-1879)*

De kaart van Philippe-Christian Popp was een kadasterkaart die werd opgesteld tussen 1842 en 1879. Op deze kaart is het gebruik van het plangebied niet bekend. Vermoedelijk was die nog steeds grotendeels in gebruik als akker. In het zuiden is de hoeve met bijgebouwen nog te zien. De Dammestraat-Oost eindigt ter hoogte van de hoeve. Ook centraal in het plangebied is nog een hoeve te zien die ook op voorgaande kaarten te zien was. De tweede hoeve ligt net buiten het plangebied.

Figuur 24 Kaart van Vandermaelen (1846-1854) met projectie van het plangebied (bron: KBR ET AL., 2018b).

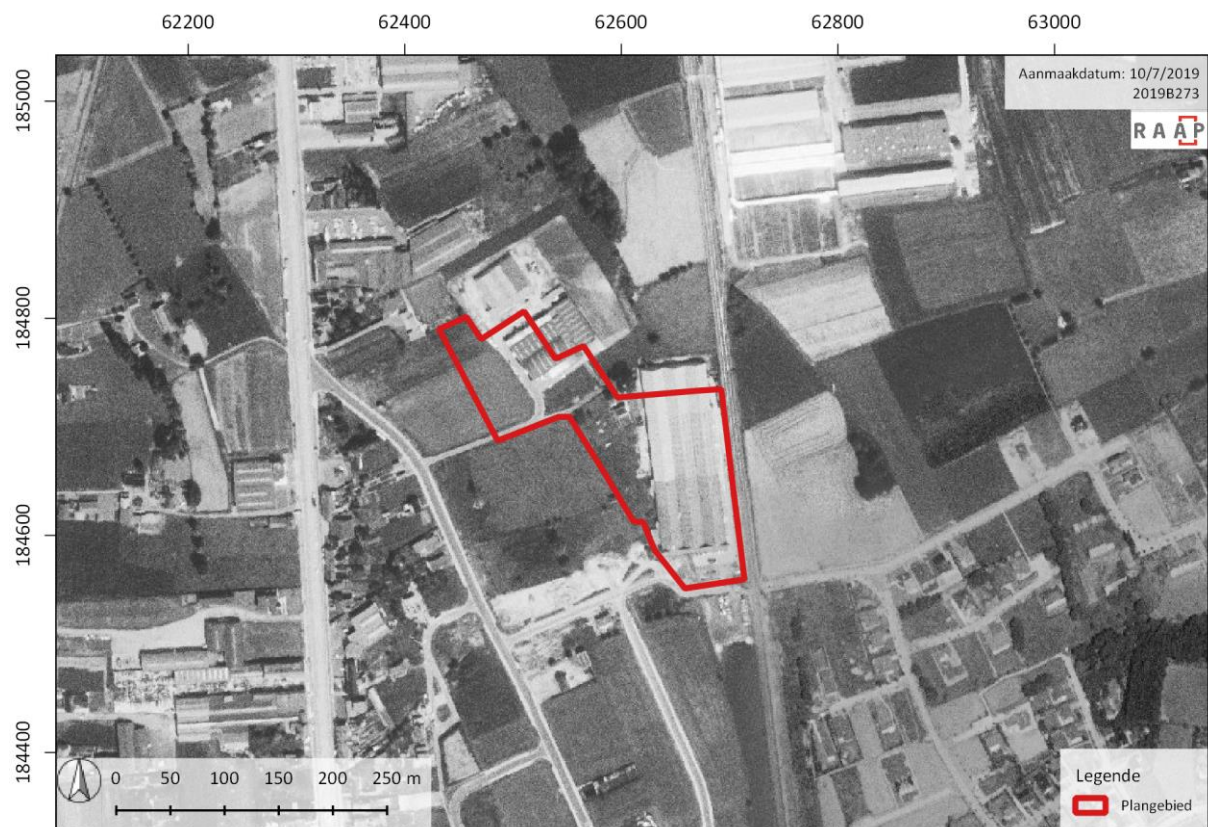
Figuur 25 Popp-kaart (1842-1879) met projectie van het plangebied (bron: AGIV, 2018d).

Voor de periode tot de jaren 1970 zijn er weinig kaarten of luchtfoto's voorhanden. Ze tonen echter wel een continuüm in landgebruik en beperkte bebouwing in de omgeving van het plangebied.

2.2.3.6 Luchtfoto uit 1971

Op de luchtfoto van 1971 te zien dat het plangebied bebouwd is door de huidige bebouwing. Deze zou er reeds staan sinds 1965.²⁵ De bebouwing bestaat uit het huidige gebouwenbestand dat deel uitmaakt van een ruimere ontwikkeling waarbij bedrijven in de omgeving werden ingepland. De vroegere hoeve in het zuiden van het plangebied is hier niet meer te zien, dit geldt ook voor de hoeve centraal in het gebied. De Dammestraat is op deze foto ook naar het westen doorgetrokken. Algemeen is het wegennet en de private bebouwing eveneens sterk uitgebreid. Overige zones in het plangebied zijn nog in gebruik als akker.

Op de luchtfoto van 1989 is te zien dat het terrein nog verder bebouwd is. Met name gaat het om bijgebouwen die aan de westzijden van het bedrijfsgebouw in het zuiden zijn aangebouwd. Ook het gebouw in het noorden is naar het westen toe uitgebreid. Deze evolutie zette zich in de jaren/decennia erna door. Voor de meest recente situatie kan verwezen worden naar de luchtfoto uit 2018 (Figuur 4).

Figuur 26 Luchtfoto (1971) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV).

²⁵ Info aangeleverd door de opdrachtgever.

Figuur 27 Luchtfoto (2008-2011) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV).

2.2.4 Verstoringshistoriek

Wat de verstoring betreft binnen het plangebied bestaan er geen harde gegevens vóór het laatste kwart van de 18de eeuw. Het is vanaf de jaren 1770 dat er een aantal historische kaarten voorhanden zijn die een glimp geven op het gebruik en de verstoring binnen het plangebied.

In de 18de eeuw is het plangebied in gebruik als akker en bestaat uit verschillende percelen. De aangeduide wegen lopen hoogstwaarschijnlijk langsheen het plangebied. De enige verstoring op dit moment is de ploeglaag die de bodem in de bovenste decimeters zal verstoord hebben. Eventueel kunnen grachten of hagen langsheen de perceelsgrenzen ook voor bodemverstoring gezorgd hebben.

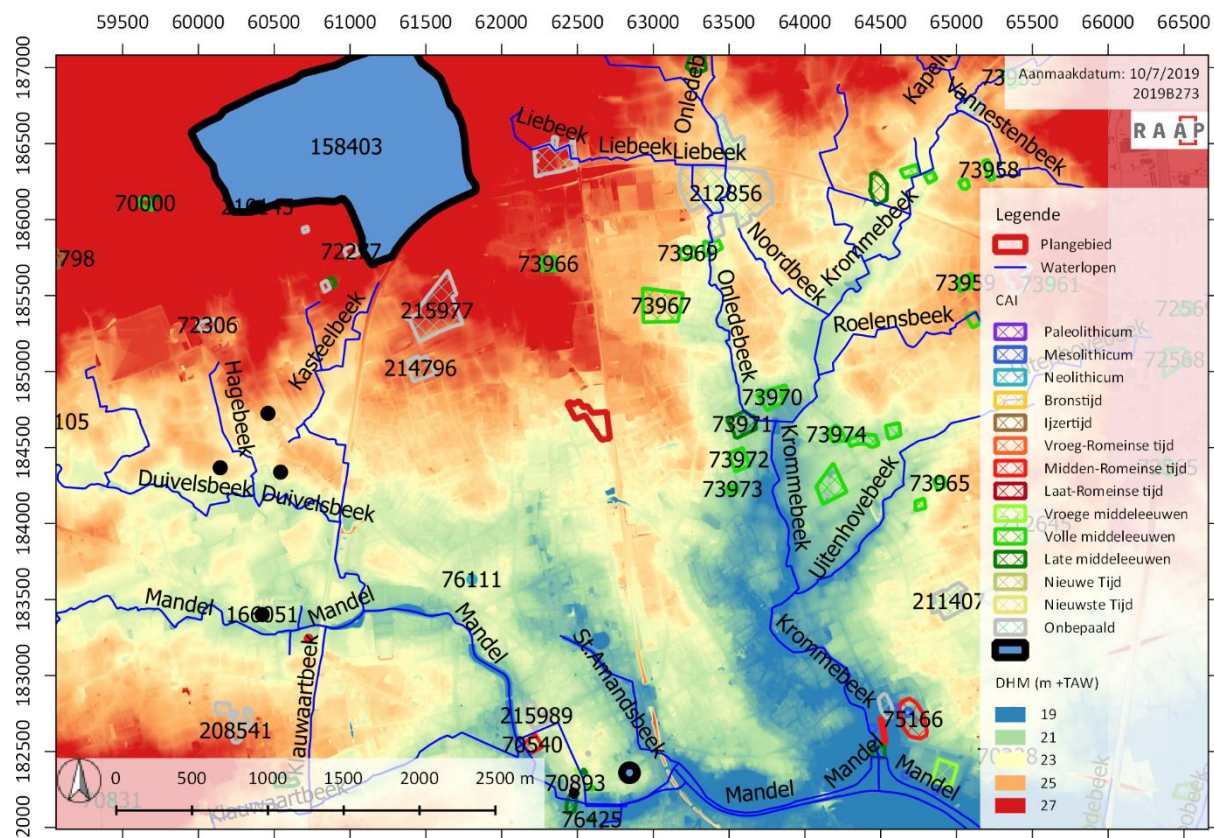
In de 19de eeuw tonen verschillende kaarten aan dat er in het zuiden een hoeve stond met bijgebouwen. Deze was ook deels op de Dammestraat gelegen. Funderingen en putten (beerputten en waterputten) kunnen invloed hebben gehad op de intactheid van de bodem. Dit geldt ook voor de hoeve die centraal in het plangebied gelegen is en ook op de 19de -eeuwse kaarten te zien is. Net ten noordoosten lag nog een tweede hoeve (of bijgebouw). Deze ligt echter buiten het plangebied.

De huidige gebouwen stonden er minstens sinds 1971, wat blijkt uit de luchtfoto. Hoeveel impact het gebouw heeft gehad op de ondergrond is niet bekend. Wel is geweten dat er geen kelderniveaus aanwezig zijn maar dat er wel smeer- en andere putten zijn waarvan de diepte niet bekend is. Het type fundering is evenmin bekend. Langsheen de muren en centrale steunen van het zuidelijke gebouw loopt een riolering. In het zuiden van die loods zijn twee grote putten aanwezig, met een oppervlakte van ca. 24-27 m². De diepte ervan is evenwel niet bekend. Overigens zijn nog andere lokale verstoorde zones aanwezig ten gevolge van rioleringsputten of andere kleinere putten.

Voor de bebouwde en verharde zone in het noordwesten van het plangebied wordt verwezen naar de eerder geschreven archeologienota. Uit een sonderingsonderzoek waarbij 30 boringen geplaatst werden over dit deel van het terrein, kon vastgesteld worden dat het terrein reeds tot 1m diep verstoord is. Voor dit deel van het terrein werd in deze nota ook geen verder onderzoek aanbevolen.²⁶

2.3 Archeologisch verwachtingsmodel

Het plangebied is gelegen tussen het plateau van Lichtervelde–Hoogdele (op 2,3 km ten noorden) en het Leiedal waarbij de verschillende beken in de omgeving van het plangebied toe behoren (Onledebeek: 790 m ten oosten; de Mandel: 1500 m ten zuidwesten en de (ingebuisde) Sint-Amandsbeek: 580 m ten zuidwesten). De bodem is ontwikkeld in het dikke quataire zandlemige pakket en bestaat met name uit matig nat en matig droog licht zandleem.

Figuur 28 Plangebied en de CAI op de GRB en DHM (bron: AGIV ; schaal 1:50000).

Wat de steentijd betreft zijn er sites bekend uit het mesolithicum en neolithicum die aantonen dat de mens duidelijk aanwezig was in de ruimere omgeving van het plangebied. Met name voor bewoning uit het mesolithicum speelt het landschappelijke/geomorfologische element een positieve factor hierbij. De ligging tussen het plateau en het dal van de Leie met de aanwezigheid van verschillende waterlopen maken het aantrekkelijk voor de mens vanwege de variatie aan fauna en flora. Nabij de Krommebeek zijn een aantal vuurstenen artefacten gevonden die wijzen op het gebruik ervan voor de jacht. Specifiek voor het plangebied lijkt de verwachting wel iets minder hoog te liggen, gezien de overige gekende vindplaatsen zich toch een pak dichter bij de beken bevinden.

²⁶ VERMEERSCH, 2019 - <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/10879>

Vanaf het neolithicum gaat de mens zich standvastiger vestigen en gaat aan landbouw doen. De zandlemige bodems zijn gunstig wat vruchtbaarheid betreft en vertonen ook een goede drainage. De nabijheid van de waterlopen en de variatie in het landschap spelen daarbij evenzeer een belangrijke rol. Eveneens nabij de Krommebeek zijn resten aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van de mens. Sporen van bewoning ontbreken echter.

Voor wat de metaaltijden betreft zijn met name sporen bekend uit de ijzertijd. Van de bronstijd is enkel een concentratie aardewerk bekend uit de midden-bronstijd bekend die aangetroffen werd op het terrein aan de Honzebroekstraat. Op datzelfde site en oostelijker aan de Krommebeek zijn aanwijzingen voor bewoning uit de late ijzertijd aangetroffen. Bij de Krommebeek gaat het om grachten en een opslagplaats terwijl er bij de Honzebroekstraat resten gevonden zijn voor de productie van houtskool. Deze vondsten werden op datzelfde site ook in de Romeinse periode gedateerd en toont aan dat het gebied bestond uit een dicht bebost landschap. Bewoningssporen zijn echter niet bekend in de onmiddellijke omgeving van het plangebied. Ook hier lijkt het alsof er voorkeur werd gegeven aan locaties die zich dicht bij stromend water bevonden. Toch kan de aanwezigheid van sporen uit deze periodes niet uitgesloten worden.

Voor de vroege middeleeuwen zijn er geen archeologische aanwijzingen. Wel wordt Roeselare voor het eerst vermeld in 821/822. Op dat moment bestond dus al een prestedelijke kern die mogelijk teruggaat tot een Romeinse voorganger die gelegen was op het kruispunt van twee diverticula. Beveren wordt pas in de 11de eeuw vermeld. Vanaf de late middeleeuwen treedt Roeselare meer op de voorgrond. De gebieden errond zullen toen nog een agrarisch karakter gehad hebben waarbij de bebouwing geconcentreerd was in de dorpskernen met enkel een aantal verspreide hoeves en/of sites met walgracht. Voor het plangebied is bekend dat er in de 19de eeuw bebouwing aanwezig was in het zuiden van het plangebied. De rest bleef als akker in gebruik tot de aanleg van de huidige bebouwing.

Uit voorgaande kan geconcludeerd worden dat er **matige archeologische verwachting** geldt **voor jagers-verzamelaars vindplaatsen** en een **matige verwachting voor sporensites vanaf het neolithicum tot de late middeleeuwen**. Vanaf de nieuwe tijd is de verwachting zeer laag, het terrein was immers als akker in gebruik. Enkel in het zuiden kunnen bewoningsresten uit de 19de eeuw voorkomen.

2.4 Beantwoorden van de onderzoeksvragen

Ondergrond en landschapsgeschiedenis:

- I. *Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?*
 - a. *Welke processen van bodemvorming zijn bekend?*
 - b. *Welke geomorfologische processen zijn bekend?*
- II. *Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?*

De ondergrond van het plangebied bestaat uit eolische sedimenten uit het Weichseliaan. Dit pakket heeft een dikte van 8 tot 10 m. Hierin zijn bodems ontwikkeld die gekarteerd zijn als matig droge en matig natte licht zandleembodems. Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen tussen het plateau van Lichtervelde–Hooglede (op 2,3 km ten noorden) en het Leiedal waarbij de verschillende beken in de omgeving van het plangebied toe behoren (Onledebeek: 790 m ten oosten; de Mandel: 1500 m ten zuidwesten en de (ingebuisde) Sint-Amandsbeek: 580 m ten zuidwesten). De bodem is ontwikkeld in het dikke quataire zandlemige pakket en bestaat met name uit matig natte en matig droge lichte zandleem. Bij onderzoek op 1000 m ten noordwesten van het plangebied bleek daar ook een Pcc-bodem aanwezig is die lijkt te bestaan uit de 35 cm dikke ploeglaag (A-horizont). De onderliggende Bbi horizont zat op een diepte van 35-56 cm. Daaronder bevond zich een overgangslaag, de Bg-horizont, die op een diepte van 56-86 cm zat. De Cg zat op een diepte van 86-103 cm -mv. Archeologische sporen zullen door een sterke bioturbatie in de Bbi horizont moeilijk zichtbaar zijn. Vanaf de Bg horizont zijn sporen beter leesbaar.

Archeologische resten:

- III. *Zijn er reeds gekende archeologische gegevens binnen en in de omgeving van het plangebied?*
 - c. *Wat is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?*
 - d. *Wat is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?*
- IV. *Hoe kunnen ongekende archeologische resten zich manifesteren (sporen, vondstenconcentraties, ...) en op welke diepte kunnen deze worden aangetroffen?*
 - a. *Wat is de gespecificeerde verwachting (alsmede de verwachte conservering en gaafheid) ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied?*
 - b. *Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?*

Binnen het plangebied zijn geen resten bekend. In de ruime omgeving zijn er een aantal vondsten en sites bekend. Qua datering gaan de vroegste terug tot in het mesolithicum. Ook uit het neolithicum zijn vondsten bekend al gaat het bij deze perioden om losse vondsten. Bewoningssporen zijn echter nog niet aangetroffen.

Voor de metaaltijden zijn bij een archeologisch onderzoek een concentratie scherven opgegraven uit de bronstijd, maar dit is dan ook een alleenstaande vondst. Vanaf de ijzertijd, en doorlopend in de Romeinse tijd zijn er vondsten bekend. Die zijn onder andere gerelateerd aan houtskoolmeilers waarbij houtskool werd aangemaakt. Onderzoek op deze resten toonde aan dat het landschap toen bestond uit een dicht bebost landschap. Op deze site zat het archeologische leesbare niveau op ca. 56-86 cm-mv. Daarboven was de B-horizont sterk gebioturbeerd.

Voor de vroege middeleeuwen zijn we gebaseerd op historische bronnen waarbij Roeselare vanaf de 9de eeuw vermeld wordt. De prestedelijke kern gaat waarschijnlijk terug tot Romeinse bewoning op het kruispunt van twee diverticulae. Vanaf de late middeleeuwen groeit de bevolking aan waarbij ook het platteland bewoond werd. De vele sites met walgracht zijn daarvan getuige. Het is pas vanaf de 18de eeuw dat er kaartmateriaal beschikbaar is voor het plangebied en waarbij er dus rechtstreekse info voor dit gebied beschikbaar is. Het terrein was er grotendeels in gebruik als akker, met in het zuiden van het terrein een hoeve die daar sinds de 19de eeuw zeker aanwezig was. Oudere vondsten zullen daardoor waarschijnlijk geen of weinig verstoring gekend hebben. Vanaf de jaren 1970 is het terrein bebouwd door de huidige gebouwing. De precieze impact op de bodem is daarbij niet duidelijk.

Uit voorgaande kan geconcludeerd worden dat er een matige archeologische verwachting geldt voor jagers-verzamelaars vindplaatsen en een matige verwachting voor sporensites vanaf het neolithicum tot de late middeleeuwen. Vanaf de nieuwe tijd is de verwachting zeer laag, het terrein was immers als akker in gebruik. Enkel in het zuiden kunnen bewoningsresten uit de 19de eeuw voorkomen.

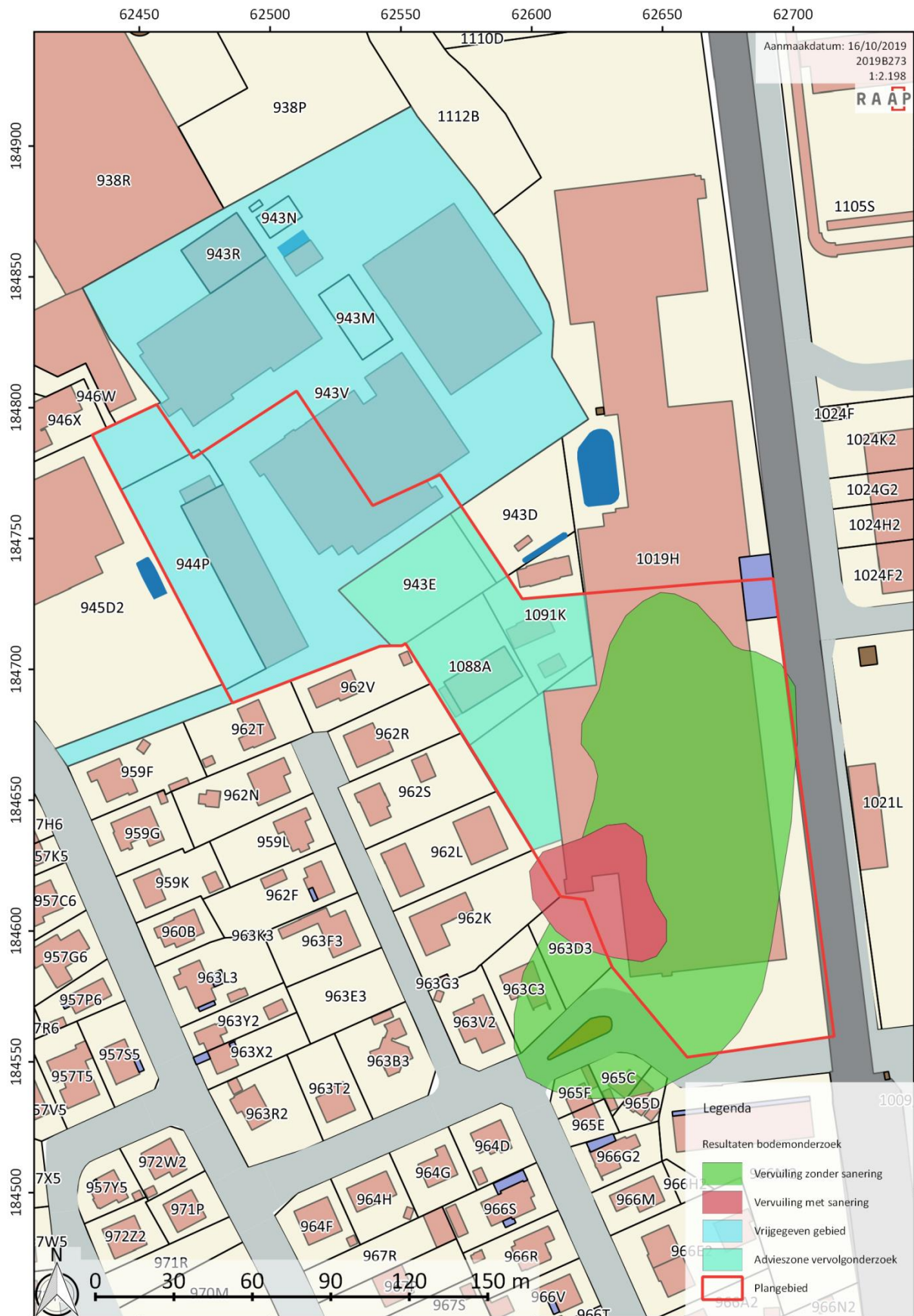
Impact van geplande bodemingrepen:

- V. *Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?*
- VI. *Op welke manier kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?*

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 28.690 m². Gezien het om een verkavelingsvergunning gaat, wordt er van een totaalverstoring uitgegaan. In totaal worden er 4 kavels voorzien die bebouwd zullen worden. In het noorden bevindt er zich nog een strook die als bouwvrije zone is aangeduid. De westelijke rand is ook als kavel aangeduid. Daar zal de nieuwe wegenis aangelegd worden. Voor de aanleg van de wegenis en groenzone wordt eerst de verharding verwijderd, en afgegraven tot op de vaste grond.

(zie Figuur 29) De meer westelijke delen van het plangebied zijn reeds onderzocht door middel van een archeologienota.²⁷ Daaruit bleek dat het terrein al tot een diepte van 1 meter verstoord is en dat het archeologische niveau op ca. 86 cm -mv zou zitten. Na afweging van alle factoren werd dit gebied dan ook reeds vrijgegeven. Er werd geen verder onderzoek geadviseerd. In het zuidoostelijke deel van het plangebied werd er bodemverontreiniging vastgesteld, daarenboven werden er op verschillende plaatsen a.d.h.v. het terreinbezoek bodemverstoringen vastgesteld. Verder onderzoek binnen deze zones wordt afgeraden. Verder rest enkel nog de tussenliggende percelen 943E, 1088A, 1088B en 943D, met een oppervlakte van ca. 4300m². Daar is wel bebouwing aanwezig met een ongekende diepte qua funderingen. Gezien het archeologisch potentieel en de afwezigheid van (vastgestelde) vervuiling kan dit gebied wel opgenomen worden in een vervolgonderzoek.

²⁷ VERMEERSCH, 2019 - <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/10879>

Figuur 29 Aanduiding van de advieszone voor verder archeologisch onderzoek (bron: AGIV)

2.5 Assessment

Het plangebied is gelegen tussen het plateau van Lichtervelde–Hooglede (op 2,3 km ten noorden) en het Leiedal waarbij de verschillende beken in de omgeving van het plangebied toe behoren (Onledebeek: 790 m ten oosten; de Mandel: 1500 m ten zuidwesten en de (ingebuisde) Sint-Amandsbeek: 580 m ten zuidwesten). De bodem is ontwikkeld in het dikke Quartaire zandlemige pakket en bestaat met name uit matig nat en matig droog licht zandleem.

Binnen het plangebied zijn geen archeologische resten bekend. In de ruime omgeving zijn er een aantal vondsten en sites bekend. Qua datering gaan deze de vroegste terug tot in het mesolithicum, maar er dient de kanttekening gemaakt te worden dat de landschappelijke ligging van deze vindplaatsen wel dichterbij de beken gelegen is dan het plangebied. Het grootste aantal sites dateren echter tot de Romeinse periode en vanaf de volle en late middeleeuwen.

Voor de vroege middeleeuwen zijn we gebaseerd op historische bronnen waarbij Roeselare vanaf de 9de eeuw vermeld wordt. De prestedelijke kern gaat waarschijnlijk terug tot Romeinse bewoning op het kruispunt van twee diverticulae. Vanaf de late middeleeuwen groeit de bevolking aan waarbij ook het platteland bewoond werd. De vele sites met walgracht zijn daarvan getuige. Het is pas vanaf de 18de eeuw dat er kaartmateriaal beschikbaar is voor het plangebied. Het terrein was er grotendeels in gebruik als akker, met in het zuiden van het terrein een hoeve die daar sinds de 19de eeuw aanwezig was. Oudere vondsten zullen daardoor waarschijnlijk geen of weinig verstoring gekend hebben. Vanaf de jaren 1970 is het terrein bebouwd door de huidige gebouwing. De precieze impact op de bodem is daarbij niet duidelijk.

Uit voorgaande kan geconcludeerd worden dat er een matige archeologische verwachting geldt voor jagers-verzamelaars vindplaatsen en een matige verwachting voor sporensites vanaf het neolithicum tot de late middeleeuwen. Vanaf de nieuwe tijd is de verwachting zeer laag, het terrein was immers als akker in gebruik. Enkel in het zuiden kunnen bewoningsresten uit de 19de eeuw voorkomen.

Op basis van een andere archeologienota voor het noordwestelijke deel van het plangebied bleek dat daar een verstoring tot 1m -mv bekend is en dat het archeologische niveau op ca. 86 cm -mv gelegen is. Ondanks dat de situatie in het zuidoostelijke deel niet duidelijk is kan een gelijkaardige situatie wel vermoed worden. Daarbij speelt ook het feit dat er op basis van recente sonderingen een vervuiling vastgesteld is in het grootste deel van kavel 1019H waar verder bodemonderzoek wordt afgeraden. Een bodemsanering zal daarenboven de eventuele archeologische resten vernietigen.

Verder rest enkel nog de tussenliggende percelen 943E, 1088A, 1088B en 943D (partim), met een oppervlakte van ca. 4300m². Daar is wel bebouwing aanwezig met een ongekende diepte qua funderingen. Gezien het archeologisch potentieel en de afwezigheid van (vastgestelde) vervuiling kan dit gebied wel opgenomen worden in een vervolgonderzoek. De aanpak en bijhorende verdere onderzoeksvragen zullen in het programma van maatregelen beschreven worden.

3 Bibliografie

3.1 Uitgegeven bronnen

BEKE, F. & VAN DEN DORPEL, A. C. (2017) *Houtskoolmeilers en het landschap in de Romeinse tijd. Archeologische opgraving te Hoogledede, Honzebrouckstraat*. 111. Ruben Willaert. Beschikbaar op: <https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/ROEV/3968/ROEV3968-001.pdf>.

BOGEMANS, F. & BAETEMAN, C. (2006) *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, Kaartblad 19-20: Veurne-Roeselare. Vlaamse Overheid, Dienst Natuurlijke Rijkdommen*.

BRACKE, M. (2017) *Archeologienota Roeselare Vlaanderenstraat*. 2017–018. Beschikbaar op: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/3109>.

BRACKE, M. (2018) *Archeologienota Roeselare Wolstraat*. 2018–167. Beschikbaar op: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/9637>.

GYSELING, M. (1960) *Bouwstoffen en studiën voor de geschiedenis en lexicografie van het Nederlands VI 1, Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226)*.

VAN RANST, E. & SYS, C. (2000) “Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)”, (April), p. 361.

VERMEERSCH, J. (2019) *Archeologienota. Roeselare Rotsestraat 29 (prov. West-Vlaanderen)*. Ingelmunster: Monument Vandekerckhove nv.

3.2 Online bronnen

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (2019) *Archeologie nodig | Bouwheren | Onroerend Erfgoed*. Beschikbaar op: <https://www.onroerenderfgoed.be/een-archeologisch-onderzoek-nodig>.

AGIV (2017) “Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM, raster, 1 m.” Beschikbaar op: <https://download.agiv.be>.

AGIV (2018a) “Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Bodembedekkingskaart (BBK), 1m resolutie, opname 2012.” Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

AGIV (2018b) “Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootschalig Referentiebestand (GRB)”. Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

AGIV (2018c) “Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen.” Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

AGIV (2018d) “Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Popp, Atlas cadastrale parcellaire de la Belgique 1842-1879.” Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

AGIV & PROVINCIE WEST-VLAANDEREN (2018) "Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca. 1840) Provincie West-Vlaanderen". Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

DOV (2018a) *Databank Ondergrond Vlaanderen*. Beschikbaar op: <http://dov.vlaanderen.be>.

DOV (2018b) *Databank Ondergrond Vlaanderen: Bodemkaart: bodemtypes, substraten, fasen en varianten van het moedermateriaal en de profielontwikkeling*. Beschikbaar op: <https://dov.vlaanderen.be>.

DOV (2018c) "Databank Ondergrond Vlaanderen: Quartairgeologische kaart 1/50.000". Beschikbaar op: <https://www.dov.vlaanderen.be/page/quartairgeologische-kaart-150000>.

DOV (2018d) "DOV|quartair|1/50.000". Beschikbaar op: <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/3quartair50000.html#inleiding>.

GEOPUNT (2018) *Geopunt Vlaanderen*. Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

HANTSON, W. (2015) *Onderzoek Beveren Noord-Oost, Roeselare*. Beschikbaar op: <https://bienet.be/onderzoek-beveren-noord-oost-roeselare/>.

HANTSON, W. (2016) *Onderzoek Beveren Onledebeek Roeselare*. Beschikbaar op: <https://bienet.be/archeologisch-onderzoek-beveren-onledebeek-roeselare/>.

ICS (2017) *International Commission on Stratigraphy: Chart/Time Scale*. Beschikbaar op: <http://www.stratigraphy.org/index.php/ics-chart-timescale>.

KBR & AGIV (2018a) *Koninklijke Bibliotheek van België & Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Ferraris kaart - Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik, 1771-1778*. Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

KBR & AGIV (2018b) *Koninklijke Bibliotheek van België & Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Vandermaelen kaart, Cartes topographiques de la Belgique, 1846-1854*. Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

NGI (2018) *Cartesius*. Beschikbaar op: <https://www.cartesius.be/CartesiusPortal/#>.

ONROEREND ERFGOED (2018a) *Agentschap Onroerend Erfgoed: Centraal Archeologische Inventaris*. Beschikbaar op: <http://cai.onroerenderfgoed.be>.

ONROEREND ERFGOED (2018b) *Agentschap Onroerend Erfgoed: Inventaris Onroerend Erfgoed*. Beschikbaar op: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>.

OPENSTREETMAP-AUTEURS, O. (2018) "OpenStreetMap". Beschikbaar op: <https://www.openstreetmap.org/copyright>.

VMM (2018) *Vlaamse Milieumaatschappij: Vlaamse Hydrografische Atlas - Waterlopen*. Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

4 Bijlages

Bijlage 1: Geologisch en archeologisch kader

Bijlage 2: Figurenlijst

Bijlage 3: afbakening van het plangebied plan (shp-bestand)

Bijlage 4: Plannen van de bouwheer (pdf)

Bijlage 5: Rapport Uniersoil – beschrijvend bodemonderzoek (pdf)

Bijlage 1: Geologisch en archeologisch kader

CHRONOLOGISCH KADER														
HOLOCEEN	POSTGLACIAAL	SUBATLANTICUM	Post- Middeleeuwen	Tweede Wereldoorlog		1940 - 1945								
				Eerste Wereldoorlog			1914 - 1918							
				Nieuwste tijd				19e E - 20e E						
				Nieuwe tijd					16e E - 18e E					
				Late Middeleeuwen						13e E - 15e E				
				Volle Middeleeuwen							10e E - 12e E			
				Middeleeuwen								2e helft 8e E - 9e E		
				Vroege Middeleeuwen									6e E - 1e helft 8e E	
				Romeinse tijd										5e E - 6e E
				IJzertijd										
Bronstijd		69-284												
Neolithicum			57 v.C. - 69											
Mesolithicum				475/450 - 57 v.C.										
Paleolithicum					800 - 475/450 v.C.									
Laat- Paleolithicum						1050 - 800 v.C.								
Midden- Paleolithicum							1800/1750 - 1050 v.C.							
Midden- Mesolithicum								2100/2000 - 1800/1750 v.C.						
Vroeg- Mesolithicum									2850 - 2100/2000 v.C.					
Laat- Neolithicum										4200 - 2850 v.C.				
Midden- Neolithicum											5300 - 4200 v.C.			
Vroeg- Neolithicum		7800 - 5300 v.C.												
Laat- Mesolithicum			8500 - 7800 v.C.											
Midden- Mesolithicum				9500 - 8500 v.C.										
Vroeg- Mesolithicum					35 000 - 9500 v.C.									
Laat- Paleolithicum						300 000 - 35 000 v.C.								
Midden- Paleolithicum							300 000 - 35 000 v.C.							
Midden- Paleolithicum								300 000 - 35 000 v.C.						
Midden- Paleolithicum									300 000 - 35 000 v.C.					
Midden- Paleolithicum										300 000 - 35 000 v.C.				
Midden- Paleolithicum											300 000 - 35 000 v.C.			
Midden- Paleolithicum		300 000 - 35 000 v.C.												
Midden- Paleolithicum			300 000 - 35 000 v.C.											
Midden- Paleolithicum				300 000 - 35 000 v.C.										
Midden- Paleolithicum					300 000 - 35 000 v.C.									
Midden- Paleolithicum						300 000 - 35 000 v.C.								
Midden- Paleolithicum							300 000 - 35 000 v.C.							
Midden- Paleolithicum								300 000 - 35 000 v.C.						
Midden- Paleolithicum									300 000 - 35 000 v.C.					
Midden- Paleolithicum										300 000 - 35 000 v.C.				
Midden- Paleolithicum											300 000 - 35 000 v.C.			
Midden- Paleolithicum		300 000 - 35 000 v.C.												
Midden- Paleolithicum			300 000 - 35 000 v.C.											
Midden- Paleolithicum				300 000 - 35 000 v.C.										
Midden- Paleolithicum					300 000 - 35 000 v.C.									
Midden- Paleolithicum						300 000 - 35 000 v.C.								
Midden- Paleolithicum							300 000 - 35 000 v.C.							
Midden- Paleolithicum								300 000 - 35 000 v.C.						
Midden- Paleolithicum									300 000 - 35 000 v.C.					
Midden- Paleolithicum										300 000 - 35 000 v.C.				
Midden- Paleolithicum											300 000 - 35 000 v.C.			
Midden- Paleolithicum		300 000 - 35 000 v.C.												
Midden- Paleolithicum			300 000 - 35 000 v.C.											
Midden- Paleolithicum				300 000 - 35 000 v.C.										
Midden- Paleolithicum					300 000 - 35 000 v.C.									
Midden- Paleolithicum						300 000 - 35 000 v.C.								
Midden- Paleolithicum							300 000 - 35 000 v.C.							
Midden- Paleolithicum								300 000 - 35 000 v.C.						
Midden- Paleolithicum									300 000 - 35 000 v.C.					
Midden- Paleolithicum										300 000 - 35 000 v.C.				
Midden- Paleolithicum											300 000 - 35 000 v.C.			
Midden- Paleolithicum		300 000 - 35 000 v.C.												
Midden- Paleolithicum			300 000 - 35 000 v.C.											
Midden- Paleolithicum				300 000 - 35 000 v.C.										
Midden- Paleolithicum					300 000 - 35 000 v.C.									
Midden- Paleolithicum						300 000 - 35 000 v.C.								
Midden- Paleolithicum							300 000 - 35 000 v.C.							
Midden- Paleolithicum								300 000 - 35 000 v.C.						
Midden- Paleolithicum									300 000 - 35 000 v.C.					
Midden- Paleolithicum										300 000 - 35 000 v.C.				
Midden- Paleolithicum											300 000 - 35 000 v.C.			
Midden- Paleolithicum		300 000 - 35 000 v.C.												
Midden- Paleolithicum			300 000 - 35 000 v.C.											
Midden- Paleolithicum				300 000 - 35 000 v.C.										
Midden- Paleolithicum					300 000 - 35 000 v.C.									
Midden- Paleolithicum						300 000 - 35 000 v.C.								
Midden- Paleolithicum							300 000 - 35 000 v.C.							
Midden- Paleolithicum								300 000 - 35 000 v.C.						
Midden- Paleolithicum									300 000 - 35 000 v.C.					
Midden- Paleolithicum										300 000 - 35 000 v.C.				
Midden- Paleolithicum											300 000 - 35 000 v.C.			
Midden- Paleolithicum		300 000 - 35 000 v.C.												
Midden- Paleolithicum			300 000 - 35 000 v.C.											
Midden- Paleolithicum				300 000 - 35 000 v.C.										
Midden- Paleolithicum					300 000 - 35 000 v.C.									
Midden- Paleolithicum						300 000 - 35 000 v.C.								
Midden- Paleolithicum							300 000 - 35 000 v.C.							
Midden- Paleolithicum								300 000 - 35 000 v.C.						
Midden- Paleolithicum									300 000 - 35 000 v.C.					
Midden- Paleolithicum										300 000 - 35 000 v.C.				
Midden- Paleolithicum											300 000 - 35 000 v.C.			
Midden- Paleolithicum		300 000 - 35 000 v.C.												
Midden- Paleolithicum			300 000 - 35 000 v.C.											
Midden- Paleolithicum				300 000 - 35 000 v.C.										
Midden- Paleolithicum					300 000 - 35 000 v.C.									
Midden- Paleolithicum						300 000 - 35 000 v.C.								
Midden- Paleolithicum							300 000 - 35 000 v.C.							
Midden- Paleolithicum								300 000 - 35 000 v.C.						
Midden- Paleolithicum									300 000 - 35 000 v.C.					
Midden- Paleolithicum										300 000 - 35 000 v.C.				
Midden- Paleolithicum											300 000 - 35 000 v.C.			
Midden- Paleolithicum		300 000 - 35 000 v.C.												
Midden- Paleolithicum			300 000 - 35 000 v.C.											
Midden- Paleolithicum				300 000 - 35 000 v.C.										
Midden- Paleolithicum					300 000 - 35 000 v.C.									
Midden- Paleolithicum						300 000 - 35 000 v.C.								
Midden- Paleolithicum							300 000 - 35 000 v.C.							
Midden- Paleolithicum								300 000 - 35 000 v.C.						
Midden- Paleolithicum									300 000 - 35 000 v.C.					
Midden- Paleolithicum										300 000 - 35 000 v.C.				
Midden- Paleolithicum											300 000 - 35 000 v.C.			
Midden- Paleolithicum		300 000 - 35 000 v.C.												
Midden- Paleolithicum			300 000 - 35 000 v.C.											
Midden- Paleolithicum				300 000 - 35 000 v.C.										
Midden- Paleolithicum					300 000 - 35 000 v.C.									
Midden- Paleolithicum						300 000 - 35 000 v.C.								
Midden- Paleolithicum							300 000 - 35 000 v.C.							
Midden- Paleolithicum								300 000 - 35 000 v.C.						
Midden- Paleolithicum									300 000 - 35 000 v.C.					
Midden- Paleolithicum										300 000 - 35 000 v.C.				
Midden- Paleolithicum											300 000 - 35 000 v.C.			
Midden- Paleolithicum		300 000 - 35 000 v.C.												
Midden- Paleolithicum			300 000 - 35 000 v.C.											
Midden- Paleolithicum				300 000 - 35 000 v.C.										
Midden- Paleolithicum					300 000 - 35 000 v.C.									
Midden- Paleolithicum						300 000 - 35 000 v.C.								
Midden- Paleolithicum							300 000 - 35 000 v.C.							
Midden- Paleolithicum								300 000 - 35 000 v.C.						
Midden- Paleolithicum									300 000 - 35 000 v.C.					
Midden- Paleolithicum										300 000 - 35 000 v.C.				
Midden- Paleolithicum											300 000 - 35 000 v.C.			
Midden- Paleolithicum		300 000 - 35 000 v.C.												
Midden- Paleolithicum														

Bijlage 2: Figurenlijst

Figuur 1 Topografische kaart met projectie van de betrokken percelen en het plangebied (bron: OPENSTREETMAP-AUTEURS, 2018).....	6
Figuur 2 Projectie van het plangebied op het kadasterplan (bron: AGIV, 2018b).....	6
Figuur 3 Topografische kaart met projectie van het plangebied (bron: OPENSTREETMAP-AUTEURS, 2018; schaal 1:3000).....	7
Figuur 4 Luchtfoto uit 2018 met daarop het plangebied geprojecteerd (bron: AGIV, 2018c; schaal 1:2000).....	8
Figuur 5 Bodembedekkingskaart uit 2012 met daarop het projectgebied geprojecteerd (bron: AGIV, 2018a; schaal 1:2000).....	9
Figuur 6 Beslissingsboom, criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden. (bron: AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2019)	10
Figuur 7 Zicht op het plangebied (bron: opdrachtgever).....	11
Figuur 8 Zicht op het plangebied met aanduiding van de kavels waar de appartementsblokken en de wegenis zullen komen (bron: opdrachtgever).....	12
Figuur 9 Aanduiding van de sloopdossiers (bron: AGIV)	15
Figuur 10 Zicht op het plangebied met de aanduiding van de aanwezige (smeer)putten, leidingen en vervuilde zones. (bron: RAAP België bvba).	15
Figuur 11 Linker foto: Zicht op de loods vanuit het zuiden met de meest zuidelijke put (links) en tweede achterliggende put (met rode installatie rechts). Rechterfoto: Zicht op de diepte van de zuidelijke put (bron: RAAP België bvba).	16
Figuur 12 Linkerfoto: Zicht op één van de goten. Rechterfoto: Detail op één van de goten met afvoerbuiss (bron: RAAP België bvba).	16
Figuur 13 Zicht op ondiepe verstoringen en lokale putten, waarvan de dieptes niet bekend zijn (bron: RAAP België bvba).	16
Figuur 14 Zicht op nog andere kleine en/of lokale verstoringen waarvan de diepte niet bekend is. (bron: RAAP België bvba).	17
Figuur 15 Quartair geologische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: AGIV, 2018b; DOV, 2018c). ..	22
Figuur 16 Schematische weergave van het profieltype.....	22
Figuur 17 Bodemkaart met projectie van het plangebied (bron: AGIV, 2018b; DOV, 2018b).	24
Figuur 18 Digitaal Terreinmodel Vlaanderen met aanduiding van het plangebied (bron: AGIV, 2017; VMM, 2018).	24
Figuur 19 Digitaal Terreinmodel Vlaanderen met aanduiding van het plangebied (bron: AGIV, 2017).	25
Figuur 20 Plangebied en de CAI op de GRB (bron: AGIV, 2018b; ONROEREND ERFGOED, 2018a; VMM, 2018; schaal 1:30000).	26
Figuur 21 Kaart van Ferraris (1771-1777) met projectie van het projectgebied (bron: KBR ET AL., 2018a).....	32
Figuur 22 Kaart van Ferraris (1771-1777) met projectie van het projectgebied (detail) (bron: KBR ET AL., 2018a).....	33
Figuur 23 Atlas der Buurtwegen (1841) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV ET AL., 2018).	33
Figuur 24 Kaart van Vandermaelen (1846-1854) met projectie van het plangebied (bron: KBR ET AL., 2018b). ..	35
Figuur 25 Popp-kaart (1842-1879) met projectie van het plangebied (bron: AGIV, 2018d).	35
Figuur 26 Luchtfoto (1971) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV).	36
Figuur 27 Luchtfoto (2008-2011) met projectie van het plangebied (bron: Geopunt, AGIV).	37
Figuur 28 Plangebied en de CAI op de GRB en DHM (bron: AGIV ; schaal 1:50000).....	38
Figuur 29 Aanduiding van de advieszone voor verder archeologisch onderzoek (bron: AGIV)	42